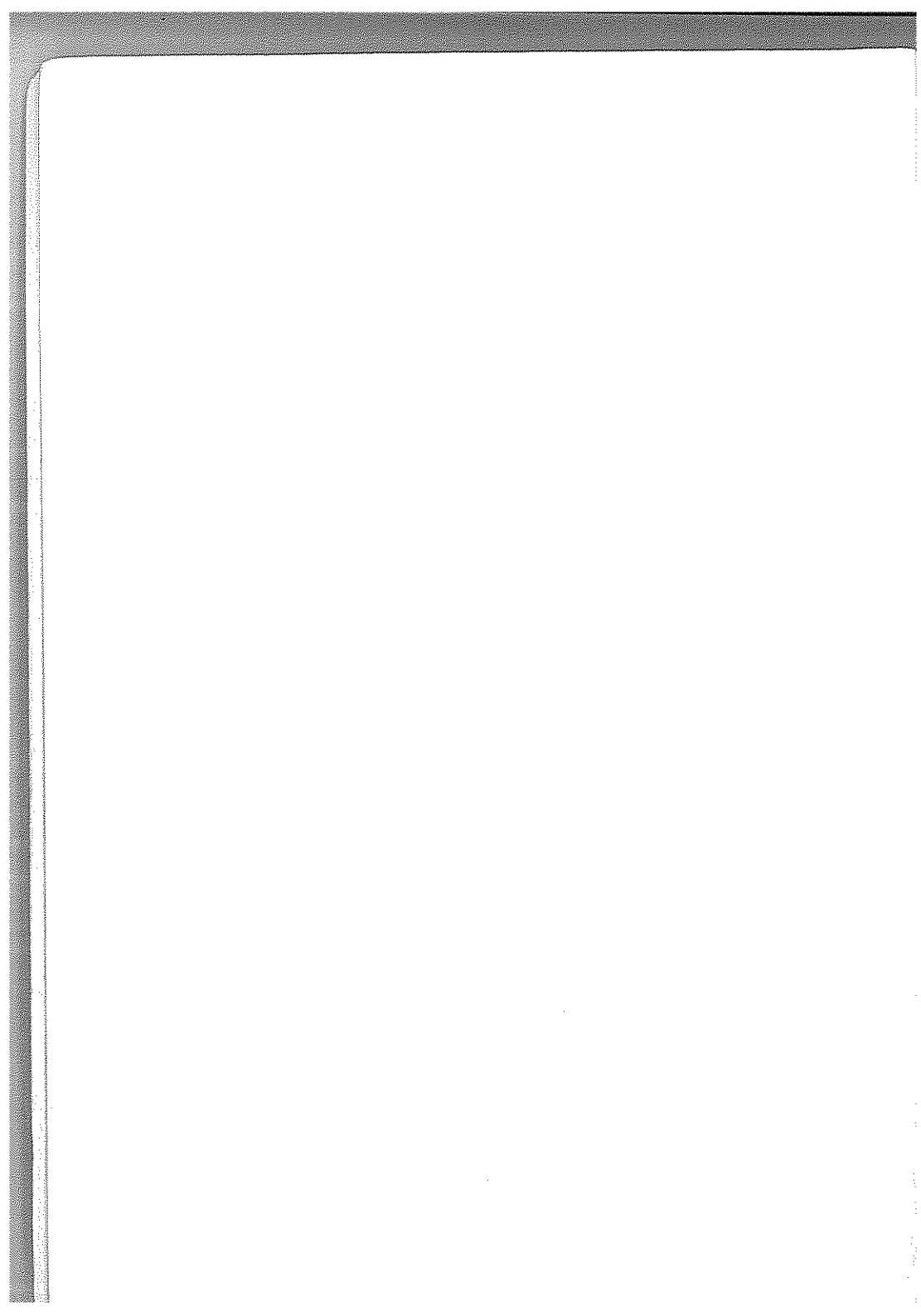

Σχολή Θηλέων

Η Σχολή Θηλέων βρισκόταν πάνω στην Πατησίων, στη γωνία της οδού Κεφαλληνίας. Ήταν ένα τριώροφο νεοκλασικό αρχοντικό, με δυο Καρνατίδες να υποβαστάζουν με τα κεφάλια τους το μεγάλο μαρμάρινο μπαλκόνι. Δυο μαρμαρίνες σκάλες, ημικυκλικές, οδηγούσαν στον πρώτο όροφο. Εκεί ήταν η κύρια είσοδος: μια πόρτα βαριά, δρύινη, σκαλιστή, με παραστάτες ιωνικού ρυθμού.

Η Ζωρζ, για να πάει στο μικρό της σχολείο, περνούσε μπροστά απ' αυτό το κτίριο. Ήταν ο δρόμος της. Στεκόταν στο απέναντι πεζοδρόμιο και το χάζευε με δέος. Όχι, φυσικά, για την αρχιτεκτονική του — ούτε δώδεκα χρόνων δεν ήταν, τι καταλάβαινε από αρχιτεκτονικές; —, αλλά για τα μύρια όσα θαυμαστά κρύβονταν μέσα του. Είχε δει μια ταινία στον «Άρη», τον κινηματογράφο της γειτονιάς της, «Η μικρή περιγίπισσα» με τη Σίρλεϊ Τεμπλ. Έδειχνε ένα εγγλέζικο σχολείο για κόρες λόρδων. Τα μάτια της, λοιπόν, τρυπούσαν τους τοίχους, σκαρφάλωναν στα παράθυρα, κοιτούσαν κλεφτά κι αχόρταγα. Κόκκινο χαλί θα σκέπαζε κάποιες άλλες μαρμαρίνες σκάλες, θ' άστραφταν τα μπρούντζινα πόμολα, θ' αστραποβολούσαν οι πολυέλαιοι. Όσο για τις τάξεις, η φαντασία της δεν έφτανε για να τις δει. Αν τύχαινε να περάσει τη στιγμή που χτυπούσε ο κώδων του διαλείμματος, έβλεπε, σαν να ήταν πλάι τους, τις μαθήτριες, όμορφες και ψηλές, να κατεβαίνουν στην αυλή, δυο δυο, πιασμένες αλά μπρατσέτα, να μιλούν, να γελούν, να τρώνε κουλούρι με σουσάμι, να βγάζουν από την τσέπη τους σοκολάτες Παυλίδη, που η μία κόστιζε πέντε δραχμές. Τίναζε το κεφάλι για να διώξει το μεθυστικό όραμα κι έτρεχε να προλάβει το δικό της κώδωνα που ηχούσε στ' αυτιά της σαν σήμαντρο του εσπερινού.

Η Ζωρζ τέλειωσε το δημοτικό με λίαν καλώς. Όλοι τής είπαν μπράβο, και η μαμά νοίκιασε για το καλοκαίρι μια πολύ όμορφη

καφασωτή παράγκα στο Καβούρι, πάνω στη θάλασσα, δίχως ηλεκτρικό και τρεχούμενο νερό. Βολεύονταν μια χαρά. Η Ζωρζ και η Ρενέ έπλεναν τα πιάτα με θαλασσινό νερό, τα τρῖβανε με άμμο και λαμποκοπούσαν. Όταν σκοτείνιαζε, άναβαν λάμπες ασετιλίνης, και τα Σαββατοκύριακα ερχόταν ο μπαμπάς από την Αθήνα.

Ένα ευλογημένο σαββατόβραδο, την ώρα που έτρωγαν, έτσι απροειδοποίητα, ο πατέρας είπε:

— Από τον Οκτώβριο θα διδάσκω στη Σχολή Θηλέων. Αποφάσισα να εγγραφώ τη Ζωρζ σ' αυτήν τη σχολή. Τα δίδακτρα, λόγω της ιδιότητός μου, θα είναι μειωμένα...

Η Ζωρζ έχασε τη λαλιά της. Θα πήγαινε στη Σχολή Θηλέων; Στο σχολείο που πάνε τα κορίτσια των πλουσίων;

Έβησε το υπόλοιπο καλοκαίρι μετρώντας τις μέρες. Πότε να φτάσει η 1η Οκτωβρίου! Κάνε, Θεέ μου, να μην αλλάξει γνώμη ο μπαμπάς! Η θάλασσα και τα παιχνίδια της δεν ήταν πια τόσο μεθυστικά. Χοροπηδούσε, τσαλαβουτούσε, κολυμπούσε, γελούσε, φώναζε, μόνο και μόνο για να σπρώξει το χρόνο, να τελειώνει αυτή η ανυπόφορη αναμονή. Η Ρενέ την κοροΐδευε. Εκείνη πήγαινε στο δημόσιο, στο Έκτο Γυμνάσιο της Κυψέλης, και έλεγε πως δε θα άλλαζε σχολείο με τίποτε. Έλεγε ακόμη πως τα ιδιωτικά σχολεία γενικά, και ειδικά η Σχολή Θηλέων, ήταν για προβληματικά ή καθυστερημένα παιδιά. Όμως, ποιος την άκουγε; Φανερό πως ξήλενε.

Γύρισαν στην Αθήνα στις 20 Σεπτεμβρίου, για να προλάβει η μαμά να φωνάξει την κυρία Λίνα, να της ράψει δυο ποδιές, αλατζαδένιες μπεζ ποδιές με πικεδένιο άσπρο γιακαδάκι. Ακόμη και σε ποδιά θα υπερτερούσε η Ζωρζ από τις μαθήτριες των άλλων σχολείων, που φορούσαν όλες μπλε ποδιές, όπως η κυρία αδερφή της. Φυσικά, της αγόρασαν καινούρια τσάντα, τετράδια, καινούρια κασετίνα με διαβήτη και χάρακα. Τα παπούτσια της ήταν περσινά, αλλά τόσο καλογουαλισμένα, που έμοιαζαν καινούρια.

Τη συνόδευσε ο μπαμπάς.

Όταν πάτησε το κατώφλι της Σχολής, τ' αυτιά της βούιζαν

σαν να είχε βουτήξει στον πάτο της θάλασσας.

Η πρώτη πόρτα, μπαίνοντας αριστερά, ήταν το γραφείο. Μεγάλα παράθυρα με κόκκινες βελούδινες κουρτίνες τραβηγμένες στα πλάγια. Το φως της μέρας χρύσωνε τα κομμένα κεφάλια του Ερμή, της θεάς Αθηνάς και του Απόλλωνα, που έστεκαν πάνω στη βιβλιοθήκη.

«Ας κλείσωμεν τα σχολεία όπου μόνον ο διδάσκαλος εργάζεται ή μόνον το βιβλίον». Κεφαλαία μαύρα γράμματα, πλαισιωμένα από μια μαύρη κορνίζα. Αποκάτω το όνομα εκείνου που είπε αυτά τα λόγια: «ΠΕΣΤΑΛΟΤΣΙ». Το κορίτσι δεν κατάλαβε εκείνη τη στιγμή τι εννοούσε ο κύριος Πεσταλότσι, αργότερα θα καταλάβαινε.

Το γραφείο της κυρίας Ερασμίας ήταν ανάμεσα σε δυο μπαλκονόπορτες, κάτω από το πορτρέτο του πατέρα της, του Ευφράνορος Δελαπόρτα: ένας μουσάτος, με αρειμάνιον μύστακα, με αυστηρό βλέμμα.

Η κυρία Ερασμία σηκώθηκε από την πολυθρόνα της για να τους υποδεχτεί:

— Χαίρομαι, τέκνον μου, που θα είσαι μαθήτριά μου. Ο πατήρ σου είναι ένας άριστος καθηγητής. Σου εύχομαι καλήν πρόοδον.

Η Ζωρζ έσκυψε το κεφάλι και δεν ήξερε αν έπρεπε να την ευχαριστήσει ή να της φιλήσει το χέρι. Η κυρία Ερασμία πάτησε ένα επιτραπέζιο κουδούνι, κι αμέσως μπήκε μια κοπέλα.

— Υπαπαντή, της είπε, συνόδευσε την Γεωργία Σαρμβαξεβάνη εις την τάξιν της.

Η Ζωρζ τα 'χασε. Ποια ήταν αυτή η Γεωργία; Το Γεωργία δεν το είχε ακούσει ποτέ της. Εκείνην την είχαν βαφτίσει GEORGE σαν τη GEORGE SAND...

Η κοπέλα που τη φώναζαν Υπαπαντή ήταν λεπτή, χλωμή, με μεγάλα μάτια. Την πήρε από το χέρι και την πήγε σε μια τάξη που δεν είχε τίποτε το ιδιαίτερο. Τα θρανία έμοιαζαν με θρανία, και στους τοίχους κρέμονταν οι ήρωες του 1821, λίγο κιτρινωμένοι. Στο σχολειάκι της κρέμονταν οι ίδιοι. Πάνω από την έδρα

ήταν κι ένας Χριστός με κόκκινο μανδύα και μια κόκκινη καρδιά στο χέρι.

Η Υπαπαντή σύστησε το κορίτσι στις μαθήτρες:

— Η καινούρια σας συμμαθήτρια, η Γεωργία Σαριβαξεβάνη. Ποια θα τη φιλοξενήσει;

Μια αδυνατούλα, με κόκκινα φιογκάκια στις πλαϊνές αλογοουρές της, πετάχτηκε απάνω.

— Εγώ! είπε.

Η Ζωρζ κάθισε πλάι της.

Το θρανίο ήταν το πρώτο στη σειρά, δεξιά, κοντά στο παράθυρο. Έκανε να βγάλει από την τσάντα της την κασετίνα και κάποιο τετράδιο.

— Δε χρειάζεται να βγάλεις τα σύνεργά σου, της είπε το κορίτσι με τις αλογοουρίτσες.

— Γιατί; απόρησε η Ζωρζ.

— Σήμερα δε θα κάνουμε μάθημα.

— Και πώς το ξέρεις εσύ;

— Μου το 'πε η Λενιώ, η αδερφή μου, αυτή πάει στη Β' Γυμνασίου. Την πρώτη μέρα δεν έχει μάθημα. Όλοι οι καθηγηταί θα παρελάσουν για να μας γνωρίσουν. Ο καθένας θα πει τα δικά του. Κατάλαβες, Γεωργία;

— Δε με λένε Γεωργία.

— Και πώς σε λένε;

— Ζωρζ.

— Ζωρζ; Σαν το συγγραφέα Ζωρζ Ονέ; Αγόρι είσαι;

— Η συγγραφέας Ζωρζ Σαντ ήταν γυναίκα.

— Και γιατί ξένο όνομα;

— Η μαμά μου είναι Γαλλίδα, από τη Σενεγάλη. Από την Αφρική... Εσένα, πώς σε λένε;

— Άλκη. Άλκη Ζέη!

— Αγόρι είσαι; Έχω έναν ξάδερφο που τον λένε Άλκη.

— Το Άλκη είναι και κοριτσίστικο όνομα.

— Τότε, είμαστε πάτσι.

Γέλασε η Άλκη.

Το κορίτσι που καθόταν στο πίσω θρανίο έσκυψε μπροστά.

— Μα τι λέτε τόσην ώρα και χασκογελάτε;
 Φορούσε γυαλιά, ήταν χοντρούλα.
 Η Άλκη γύρισε και της είπε:
 — Συστηθήκαμε. Τη λένε Ζωρζ.
 — Ζωρζ; απόρησε το κορίτσι.
 — Η μαμά της είναι από την Αφρική, Γαλλίδα!
 — Από την Αφρική;
 — Γαλλίδα, από τη Σενεγάλη...
 — Άποικος, διευκρίνισε η Ζωρζ.
 — Και γιατί έχει αντρικό όνομα; Ζωρζ Ονέ;
 — Όχου, να τα ξαναλέμε; Άσ' το για αργότερα. Ζωρζ, να σου συστήσω την Αθηνά, την καλύτερη μαθήτριά της τάξεως.
 — Και πού το ξέρεις εσύ; ρώτησε η Ζωρζ την Άλκη.
 — Ήμασταν μαζί στο δημοτικό. Εκτός από σένα κι άλλες τρεις καινούριες, όλες ήμασταν μαζί στο δημοτικό, φίλες...
 Ένας κάβουρας άνοιξε τις δαγκάνες του.
 — Θα τηλεφωνήσω τα νέα της Ζωρζ, είπε η Αθηνά.
 — Τηλεφώνησε, και γρήγορα, να προλάβουμε! είπε η Άλκη.
 Τώρα ο κάβουρας δάγκωσε τη Ζωρζ. Την κοροΐδευαν οι φίλες. Γύρισε να πει στην Αθηνά, στη σπουδαία μαθήτριά, πως δεν ήταν δα και τόσο βλάκας, να μην καταλαβαίνει τα σαχλά αστεία τους, όμως εκείνη τη στιγμή η Αθηνά ψιθύριζε κάτι στ' αυτί της διπλανής της, κι αμέσως η διπλανή γύρισε, έσκυψε και κάτι είπε στ' αυτί της μαθήτριάς που καθόταν πίσω της.
 — Μα τι λένε; ρώτησε την Άλκη.
 — Τηλεφωνούν. Όλες να μάθουν τα νέα σου πριν από το διάλειμμα... Το τηλέφωνο το παίζαμε από πάντα, στο δημοτικό, ακόμη κι όταν ο δάσκαλος ήταν πάνω στην έδρα. «Από το στόμα στ' αυτί», έτσι λέγεται το παιχνίδι. Κοίτα, τώρα το όνομά σου και η Αφρική σου έφτασαν στο πίσω θρανίο της μεσαίας σειράς...
 Ο κάβουρας άνοιξε τις δαγκάνες του και παράτησε τη Ζωρζ, που πολύ ευχαριστήθηκε με τα λόγια της Άλκης. Κι εκείνη έπαιξε το ίδιο παιχνίδι, στη Βαγία, τα καλοκαίρια. Καθόταν με το φίλο της τον Παναγιώτη, με όλη την παρέα, κορίτσια αγό-

ρια, πλάι πλάι στην πεζούλα, κι ο ένας ψιθύριζε κάτι στ' αυτί του άλλου. Αυτό που ψιθυριζόταν, μέχρι να φτάσει στο τελευταίο αυτί, γινόταν άλλο των άλλων. Λόγου χάρη, έλεγε ο πρώτος: *σκουληκομερμηγκότρυπα*, κι ο τελευταίος άκουγε και φώναζε: *σκούζει ο λύκος για μια τρύπα*, και γελούσαν. Και τώρα γελούσε. Άραγε, θα φτάνανε το όνομά της και η μαμά της σώα στο τέρμα;

Ξαφνικά το γέλιο κόπηκε μαχαίρι. Στην πόρτα φανερώθηκε η κυρία Διευθύντρια. Όλες οι μαθήτριες στάθηκαν κλαρίνο. Η Ζωρζ τρώμαξε. Την είχε δει πίσω από το γραφείο της, κι έτσι που ήταν ταραγμένη, δεν την πρόσεξε. Δε φανταζόταν πως ήταν τόσο χοντρή, τόσο κοντή και πως θα φορούσε ένα μαύρο, όμοιο με ράσο φόρεμα, μακρύ ως τον αστράγαλο. Ωστόσο, ανέβηκε στην έδρα με ευλυγισία. Κοίταξε όλες τις μαθήτριες μ' ένα διαπεραστικό βλέμμα, και αργά, ξυγιάζοντας τα λόγια της, άρχισε να λέει:

— Αγαπηταί μαθητριά, εγκαταλείψατε τα θρανία του δημοτικού και εισήλθατε εις το γυμνάσιον. Η θύρα, η οποία ηνοιχθη διάπλατη, θα σας οδηγήσει εις την οδόν της γνώσεως. Οδός επίπονος!... Ωστόσο, η αυστηρά πειθαρχία η οποία θα σας επιβληθεί θα σας βοηθήσει να φθάσετε εις την επιτυχίαν. Θα σας βοηθήσει να γίνετε πολίται, άξιοι των αρχαίων ημών προγόνων. Απαιτώ σεβασμόν και υπακοήν προς τους ανωτέρους σας. Και τώρα σας παρουσιάζω την καθηγήτρια των νέων ελληνικών. Δεσποινίς Κλάρα, φώναξε, εισέλθετε...

Άνοιξε η πόρτα, και παρουσιάστηκε η δεσποινίς Αλεξάνδρα Κλάρα. Φορούσε ένα κομψό ταγεράκι, με σταυρωτό σακάκι, γκριζο με άσπρες κάθετες ρίγες. Ήταν χτενισμένη στην τρίχα, λες κι έβγαινε τούτη τη στιγμή από το κομμωτήριο. Ήταν όμορφη! Όμορφη! Η κυρία Ερασμία την άφησε να στέκεται παραδίπλα της και ύστερα απότομα, όσο απότομα είχε έρθει, κατέβηκε από την έδρα και είπε:

— Σας εύχομαι καλήν πρόοδον!

Και βγήκε από την τάξη.

Η δεσποινίς Αλεξάνδρα Κλάρα, λίγο αμήχανη, ίσως και φο-

βισμένη, ανέβηκε στην έδρα. Ήταν τα μάγουλά της φλογισμένα. Κοίταξε τις μαθήτριες και είπε:

— Ονομάζομαι Αλεξάνδρα Κλάρα και είμαι είκοσι πέντε χρόνων. Γεννήθηκα στην Άνδρο, κι όταν ήταν να πάω σχολείο, οι γονείς μου ήρθαν στην Αθήνα. Έχω μια μικρή αδερφή, την Άννα, που σπουδάζει. Εγώ για πρώτη φορά θα διδάξω. Νιώθω ένα σφίξιμο στο στομάχι. Χτες δεν έκλεισα μάτι. Αναρωτιόμουν: άραγε θα με δεχτούν οι μαθήτριες με αγάπη; Θα είναι άτακτες, θα με τυραννήσουν; Γι' αυτό, σήμερα το πρωί, αποφάσισα να σας ανοίξω την καρδιά μου. Να σας πω ποια είμαι και τι ονειρεύομαι... Να γίνω φίλη σας... Ένας δάσκαλος, πριν απ' όλα, πρέπει να 'ναι φίλος των παιδιών. Μπορείτε να με βοηθήσετε ν' ανέβω στην έδρα και να σταθώ; Σας ευχαριστώ που με ακούσατε...

Κάθισε στην καρέκλα της κι άνοιξε ένα κατάστιχο:

— Πρέπει, είπε, να φωνάξω κατάλογο, να φωνάξω τα ονόματά σας και να προσπαθήσω, σε λίγες στιγμές, να σας γνωρίσω. Ελπίζω πως πολύ γρήγορα δε θα χρειάζομαι τον κατάλογο. Με την πρώτη ματιά θα ξέρω ποια είναι παρούσα, ποια απύσα και θα σας φωνάξω με το μικρό σας... Λοιπόν, αρχίζω: Άλβο Τίλδα!

— Παρούσα!

— Αξελού Άννα!

— Παρούσα!

— Σιδηροπούλου Μίνα...

— Παρούσα!

Αχ, πόσο άρεσε στη Ζωρζ η δεσποινίς Κλάρα! Από την πρώτη στιγμή την αγάπησε. Αποφάσισε να γίνει για χάρη της πρώτη στην έκθεση, για να της βάζει άριστα και να της λέει μπράβο. Αχ, είναι τόσο νέα, όσων χρόνων είναι και η Νινέτ, πες αδερφή της! Το άσπρο πουκαμισάκι της ήταν κουμπωμένο μέχρι απάνω, κι ένα κολιεδάκι το στόλιζε...

Η Ζωρζ έσκυψε και ψιθύρισε στην Άλκη:

— Πώς σου φαίνεται;

Η Άλκη, κι αυτή ψιθυριστά, της απάντησε:

— Δέκα με τόνο!

- Λουίζα Ποζέλι!
- Απούσα...
- Παπαδήμα Λίλη!
- Παρούσα!
- Σαριβαξεβάνη Γεωργία!
- Παρούσα! φώναξε η Ζωρζ.

Θα την παρακαλούσε να μην την ξαναπεί Γεωργία. Το όνομά της ήταν Ζωρζ, σαν τη Ζωρζ Σαντ. Θα της έλεγε: «Τη γνωρίζετε αυτήν τη σπουδαία συγγραφέα, δεσποινίς; Εγώ έχω όλα τα βιβλία της στο σπίτι...». Δε θα της έλεγε πως τα έχει διαβάσει, γιατί θα ήταν ένα μεγάλο ψέμα. Η Ζωρζ Σαντ ήταν κλεισμένη στη βιβλιοθήκη του μπαμπά...

Η Αθηνά τη σκούντηξε:

— Αχ, ζηλεύω το μαλλί σου! Τα δικά μου είναι μια σκέτη φρίκη.

Η Ζωρζ γύρισε και την πρόσεξε. Τα κοιτάδιά της τα 'χε κουλουριασμένα πάνω στ' αυτιά της κι έμοιαζε με ασυρματιστή. Μια σκέτη φρίκη!

Της είπε:

— Μην είσαι χαζή. Έτσι που τα 'χεις, σου πάνε θαύμα...

Ήθελε όλες να την αγαπήσουν, ήθελε όλες να τις κάνει φίλες της.

Στο σπίτι

Ενθουσιασμένη γύρισε στο σπίτι. Όταν κάθισαν στο τραπέζι, άρχισε να λέει τα νέα του σχολείου, ανακατωμένα.

— Το βάζετε με το νου σας; Σοκολατένια τσιγάρα! Η Λένα μάς τα μοίραζε! Παπακυριακοπούλου τη λένε, κι είναι πλούσια. Καθόλου ψηλομύτα, όλο μάς πείραζε. Η δεσποινίς Κλάρα είναι σαν τη Νινέτ, είτε πως θα διαβάζουμε ποιήματα. Ο Καλιμάνης των θρησκευτικών είναι κουφός κι ο Κουμαράτος των αρχαίων γέρος, με μούσι σχεδόν άσπρο. Η κυρία Ερασμία, κήτος...

Ο μπαμπάς τη διακόπτει με την αυστηρή του φωνή:

— Τι πάει 'να πει αυτή η λέξη; Σε παρακαλώ, να μην την ξανακούσω...

— Μα έτσι τη φωνάζουν όλες οι μαθήτρες, στα κρυφά φυσικά... Σ' ευχαριστώ, μπαμπά μου, σ' ευχαριστώ που μ' έγραψες σ' αυτό το σχολείο! Να δεις που θα γίνω πρώτη μαθήτριά! Έχω και μια συμμαθήτριά Εβραία, φωστήρας, μαθηματικό μυαλό! Είναι και μια Αθηνούλα, κοντούλα, οικότροφη. Ορφανή... Την έχουν ντυμένη στα μαύρα από την κορφή ίσαμε τα νύχια, ως και η ποδιά της είναι μαύρη, χωρίς καν άσπρο γιακαδάκι, ο μπαμπάς της ξαναπαντρεύτηκε και...

Η μαμά κάνει πως τη μαλώνει:

— Μιλάς, μιλάς, και δεν τρως! Πάρε μιαν ανάσα, κοριτσάκι μου.

Χώνει μια πιρουνιά μακαρόνια στο στόμα της και συνεχίζει μπουκωμένη:

— Η Ίντα Ζερβού έχει μπαμπά γιατρό. Για μαντέψτε ποιανού είναι γιατρός; Του αυτοκράτορα Χαϊλέ Σελασιέ! Μάλιστα! Είναι και το Ποζελάκι, η Λουίζα η Ποζέλι. Άκουσον, άκουσον! Κιόλας τραγουδίστρια στη Μάντρα του Αττίκ. Τραγουδάει τη νύχτα, και το πρωί έρχεται σχολείο πάντα αργοπορημένη. Η κυρία Ερασμία δεν τη μαλώνει, τα 'χουν συμφωνήσει από πέρσι με

τον πατέρα της. Μοιάζει με την Ντιάνα Ντάρμπιν... Αχ, πόσο θα ήθελα να τραγουδάω και να με χειροκροτάει κι εμένα ο κόσμος...

Η Ρενέ την κοροϊδεύει:

— Τα ψάρια δεν τα χειροκροτούν, και μάλιστα τα φάλτσα ψάρια!

Η Ζωρζ ούτε της δίνει σημασία και συνεχίζει:

— Είναι και μια που κάθεται σχεδόν απέναντί μας, στην Πιπίνου, η Λίλη Παπαδήμα. Ο μπαμπάς της είναι καθηγητής Πολυτεχνείου, κι έχει τα μαλλιά πολύ φριζέ, αφρικάνικο φριζέ...

Πάλι η Ρενέ:

— Ο μπαμπάς της έχει φριζέ μαλλιά;

Η Ζωρζ δεν της απαντάει:

— Αχ, και μια Άλμπα Τερέντσιο, όμορφη σαν Παναγιά, φρόνιμη σαν Παναγιά, και τα μάτια της, μαμά, είναι ένα όνειρο, σαν γαλάζια θάλασσα! Οι καλύτερες είναι η Αθηνά και η Άλκη. Η Αθηνά είναι η πρώτη μαθήτριά της τάξης, η Άλκη η πιο έξυπνη κι εγώ... εγώ...

Η Ζωρζ ήθελε να πει η πιο όμορφη, όμως είδε το μάτι της Ρενέ έτοιμο να την καρφώσει.

— Αχ, κι αυτή η δεσποινίς Κλάρα μάς μίλησε λες κι ήταν φίλη μας, μας ζήτησε να τη βοηθήσουμε, πρώτη φορά διδάσκει...

Ο μπαμπάς τη διακόπτει:

— Ένας καθηγητής δεν πρέπει να κατεβαίνει στο επίπεδο των μαθητών, πρέπει να παραμένει στη θέση του. Πρέπει να τηρείται μια απόσταση μεταξύ διδάσκοντος και διδασκόμενου. Απαραίτητη απόσταση!

— Αλήθεια, μπαμπά, η Αθηνά με ρώτησε αν εσύ θα μας διδάσκεις γαλλικά, και δεν ήξερα να της πω...

— Όχι, εγώ θα διδάσκω στην Πέμπτη και στην Έκτη. Εσείς θα έχετε μια Γαλλίδα, τη μαντάμ Ντυράν...

— Εγώ, με τα γαλλικά που ξέρω, θα είμαι η πρώτη!

Πάλι ο μπαμπάς της κάνει παρατήρηση:

— Δε φτάνει να μιλάς γαλλικά, πρέπει να μάθεις και να τα γράφεις. Τα ρήματα, το συντακτικό, η ορθογραφία θα σου χαρί-

σουν τη γνώση της γλώσσας... Δηλαδή... σκληρή μελέτη! Το
άριστα δε χαρίζεται, κερδίζεται...

Ποιος άκουγε τον μπαμπά;

Η Ζωρζ, μαθήτρια της Α' Γυμνασίου, της Σχολής Θηλέων, είχε ανοίξει πανιά και ταξίδευε στη θάλασσα του αύριο. Τα ρήματα, το συντακτικό και η ορθογραφία, τα πρέπει του μπαμπά, πολύχρωμες κορδέλες δεμένες στο κατάρτι της. Φυσάει ο άνεμος, και οι κορδέλες παίζουν μαζί του...

Το μάθημα των Θρησκευτικών

Ο κύριος Καλιμάνης των θρησκευτικών είναι κουφός, όχι θεόκουφος, κάτι πιάνει το αριστερό του αυτί. Για ν' ακούει, βάζει χωνί το χέρι του γύρω από το καλό του αυτί. Δεν είναι ούτε νέος ούτε γέρος, είναι ακαθορίστου ηλικίας. Το κοστούμι του, τόσο πολυφορεμένο, γυαλίζει στους αγώνες και στα γόνατα. Οι ώμοι και η πλάτη του είναι γεμάτα πιτυρίδα. Η γραβάτα κρέμεται από το λαιμό του σαν κομποσκοίνι. Επειδή λοιπόν βαριακούει, οι μαθήτρίες έχουν το ελεύθερο να μιλούν, να φωνάζουν, να παίζουν τις «κουμπάρες» μπροστά στα μάτια του: κάτι μάτια πίσω από χοντρούς φακούς που κοιτάν δίχως να βλέπουν. Όταν σηκώνει μια μαθήτρία στο μάθημα, εκείνος μελετάει το επόμενο κεφάλαιο, αυτό που θα διδάξει στη συνέχεια. Λένε πως στο σπίτι του δεν προλαβαίνει. Έχει οχτώ παιδιά, άτακτα, και μόνο δυο κάμαρες. Πώς να προετοιμαστεί για την επόμενη παράδοση; Λένε ακόμη πως η κυρία Ερασμία προσλαμβάνει δασκάλους και καθηγητές πολύ νέους ή κακομοίρηδες σαν τον Καλιμάνη, για να πληρώνει χαμηλούς μισθούς. Για τον πατέρα της Ζωρζ δεν είναι το ίδιο. Τον έχει μη στάξει και μη βρέξει. Τόσο γνωστός με τα φροντιστήρια και τα συγγράμματά του, ο Σωκράτης Σαριβαξεβάνης είναι μια ζωντανή διαφήμιση για τη Σχολή.

Σήκωνε λοιπόν ο κύριος Καλιμάνης μια μαθήτρία στην τύχη, την έστηνε πλάι του να λέει το μάθημα, κι αυτός απομονωνόταν στο διάβασμά του.

Σήμερα λοιπόν σηκώνει τη Σαριβαξεβάνη, και η Σαριβαξεβάνη δεν ξέρει ούτε ποιο κεφάλαιο έχουν. Όχι πως τη νοιάζει. Αν ήθελε, μπορούσε να μην παρακολουθεί το μάθημα των Θρησκευτικών, μια κι εκείνη είναι άλλου δόγματος — καθολική. Μόλις λοιπόν τον είδε να σκύβει πάνω στο βιβλίο του, άρχισε ν' απαγγέλλει με δυνατή φωνή:

— Ο Χριστός γεννήθηκε στη Βηθλεέμ, μάλιστα, γεννήθηκε στη Βηθλεέμ, εκεί όπου οι άνθρωποι ζούσαν ευτυχισμένοι! Πάνω από τη Βηθλεέμ πέφτουν αστέρια χρυσά κι ασημιά... Γεννήθηκε λοιπόν για να ξεκουράσει την Παναγία, που τόσες μέρες πάνω σ' ένα γάιδαρο είχε πιαστεί... κι ήρθαν λοιπόν τρεις Μάγοι με τα δώρα, άστρο λαμπρό τούς οδηγεί στη φάτνη των αλόγων...

Οι μαθήτρες την ακούν εμβρόντητες.

— ... και τότε ηκούσθη μια φωνή...

Ο Καλιμάνης τη διακόπτει:

— Μπράβο, Σαριβαξεβάνη, άριστα! Πήγαινε να καθίσεις, και να σηκωθεί... η... η... Αξελού...

Η Αννούλα, αχ, η Αννούλα! Διάφανη σαν νταντέλα, με τη γλυκιά ψιθυριστή φωνή της κι εκείνα τα μεγάλα μάτια που φώτιζαν το πρόσωπό της! Ζωγράφιζε κιόλας σαν αληθινή ζωγράφος κι ήταν πάντα μελετημένη σε όλα τα μαθήματα.

Σηκώνεται λοιπόν κι αθόρυβα πηγαίνει και στέκεται δίπλα στην έδρα.

— Άρχισε, της λέει ο καθηγητής, και σκύβει πάλι στο βιβλίο του.

Η Αννούλα κοκκινίζει, λες και από το στόμα της κρέμονται η αρχή και το τέλος του κόσμου.

Αρχίζει λοιπόν την ιστορία της γέννησης του Χριστού που την ξέρει απέξω:

— ... Ιδού η Παρθένος εν γαστρί έξει και τέξεται υιόν και καλέσουςι το όνομα αυτού Εμμανουήλ, ό έστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ημών ο Θεός... Διεγερθείς ο Ιωσήφ από του ύπνου, εποίησεν ως προσέταξε αυτώ ο άγγελος Κυρίου και παρέλαβε την γυναίκαν αυτού και ουκ... ουκ... ουκ...

Η Αννούλα ξέχασε το κείμενο του Ευαγγελίου. Η φωνή της ψιθυρίζει «ουκ... ουκ...», και σβήνει.

Ο κύριος Καλιμάνης ακούει τη σιωπή, σηκώνει το κεφάλι και βλέπει την Αννούλα ταραγμένη.

— Καθώς διαπιστώνω, Αξελού, δε μελέτησες το μάθημά σου. Μηδέν! Πρέπει να παίρνεις παράδειγμα από τη Σαριβαξε-

βάνη, που, αν και καθολική, είναι πάντα άριστη. Κάθισε. Να σηκωθεί η... η... Παπαδήμα...

Η Ζωρζ αγανάχτησε. Ε, όχι και μηδέν η Αννούλα! Αδικία, τρομερή αδικία!

— Θα σηκωθώ να μιλήσω στον Καλιμάνη.

Η Άλκη την τραβάει από το μανίκι:

— Κάθισε κάτω και σώπα. Δεν είδες; Ούτε το δικό σου άριστα σημείωσε ούτε το μηδέν της Αννούλας. Αύριο θα το 'χει ξεχάσει. Άσ' τον ήσυχο τον άνθρωπο να μελετήσει το μάθημά του κι έλα να πούμε τα δικά μας! Τώρα που η Αννούλα έγινε σωματοφύλακας, πρέπει ν' αλλάξει θέση και να καθίσει κοντά μας, κοντά στην Αθηνά, να μπορούμε να συζητάμε τα... μελλούμενα!

Η Ζωρζ ψιθυρίζει στην Άλκη:

— Και πώς θα πούμε στην Όλγα ν' αλλάξει θέση;

— Εγώ θα τα καταφέρω. Την ξέρω από το δημοτικό. Από πέρσι με παρακαλάει να της δώσω πίσω τρεις μεγάλες ζωγραφίες που έχασε στο πλακωτό. Ήρθε η ώρα να τις πάρει με αντάλλαγμα τη θέση της. Μη σε νοιάζει λοιπόν. Μόλις χτυπήσει διάλειμμα, πήγαινε να πιάσεις την Αννούλα, πες της πως σήμερα θα ορκιστούμε. Θα συναντηθούμε στην τραπεζαρία. Πρόσεξε, ντ' Αρτανιάν, να μη σε πάρει κανένας μυρουδιά!

Η Ζωρζ συμφώνησε σε όλα. Βιαζόταν να γίνει το διάλειμμα. Ο Καλιμάνης, όρθιος τώρα, πίσω από την έδρα, μιλούσε για τον Ηρώδη και τη σφαγή των νηπίων. Είχε μάθει το μάθημά του απέξω.

Ο όρκος

Στο διάλειμμα οι τέσσερις φίλες, όπως τα 'χαν συμφωνημένα, κατέβηκαν μία μία, στα κλεφτά, τη σκάλα και μπήκαν στην τραπεζαρία. Ένας μακρόστενος χώρος δίχως παράθυρα, με μακρόστενα χοντροπελεκημένα τραπέζια και ξύλινους πάγκους. Ο χώρος αυτός —κατ' ευφημισμὸν τραπεζαρία— ήταν σαν να μην είχε ποτέ ασπριστεί. Οι τοίχοι τόσα χρόνια είχαν απορροφήσει τις μυρουδιές και τις κάπνες της κουζίνας και ήταν σκεπασμένοι με ανεξίτηλους λεκέδες. Δεν είχε τραπεζομάντιλα. Οι μαθήτρες έστρωναν λαδόκολλες, κι όταν δεν είχαν λαδόκολλες, έστρωναν εφημερίδες. Στη μιαν άκρη της σάλας, μόλις έμπαινες αριστερά, κοντά στα τραπέζια, ήταν οι καμπινέδες. Αυτοί είχαν μικρούς φεγγίτες, που μέσα από τα βρομισμένα τζάμια τους έβλεπες τα πόδια των περαστικών. Τρία αποχωρητήρια, τούρκικοι απόπατοι, κι ήταν τόσο, μα τόσο λερά, που μόνο σε έκτακτη ανάγκη κατέφευγαν τα κορίτσια σ' αυτά. Πότε πότε τα άσπριζαν οι τιμωρημένες μαθήτρες. Η κυρία Ερασμία τούς έδινε έναν κουβά με ασβέστη και μια βούρτσα και τις υποχρέωνε με τις ώρες ν' ασπρίζουν τους τοίχους. Μπροστά στους καμπινέδες υπήρχε ένας μαρμάρινος στύλος που στήριζε μια μαρμάρινη γαριασμένη αχιβάδα, απ' όπου συνέχεια ανάβλυζε νερό. Οι διψασμένες μαθήτρες έσκυβαν πάνω από τον πίδακα κι έπιναν.

Η Άλκη μάγκωσε τη μύτη της με τα δυο της δάχτυλα και αηδιασμένη ρώτησε την Αθηνά:

— Μα πώς αντέχεις να τρως εδώ μέσα;

— Αντέχω και παραντέχω, της απάντησε η φίλη της. Κάθομαι πλάι στην Αθηνούλα και τρώμε παρέα. Όταν δεν τρώγεται το δικό της φαγητό, της δίνω από το δικό μου, όλο κεφτέδες μού φτιάχνει η μαμά ή ντολμαδάκια, και τα λέμε. Και τι δε λέμε την ώρα εκείνη! Δε θα άλλαξα με τίποτα τη χαρά που νιώθω, ούτε με ένα ρεστοράν Α' κατηγορίας...

— Καλά, και η Αθηνούλα, ξαναρώτησε η Άλκη, πώς μπορεί μεσημέρι βράδυ να τρώει σ' αυτό το μπουντρούμι;

Η Αθηνά τα ήξερε όλα:

— Η Αθηνούλα είναι ορφανή, η μητριά της, μια κακίστρω, δεν τη θέλει στο σπίτι, κι ο αχρείος, ο δειλός πατέρας της την έκλεισε εσωτερική σ' αυτήν τη σχολή των... Λόρδων, όπως τη λέει η Ζωρζ.

— Έτσι τη έλεγα πριν τη γνωρίσω από την καλή. Όμως, καταλαβαίνω την Αθηνά, κι εγώ θα έτρωγα εδώ μέσα για να είμαι μαζί με τις φίλες μου. Βιαστείτε όμως, γιατί θα χτυπήσει ο κώδων. Πρέπει να ορκιστούμε! Σήμερα θα δώσουμε τα χέρια κι αύριο θα φέρω το ξυραφάκι...

— Να το κάνουμε τι το ξυραφάκι; ρώτησε η Αννούλα.

— Αποφασίσαμε να κόψουμε το δάχτυλό μας και η μια να ρουφήξει το αίμα της άλλης.

Χλώμιασε η Αννούλα.

Την καθυσύχασε η Ζωρζ:

— Μη φοβάσαι, δεν είμαστε δράκουλες. Ένα τοσοδούλικο κοψιματάκι θα κάνουμε στον αντίχειρά μας, ούτε που θα το καταλάβουμε!

Η Ζωρζ βιαζόταν:

— Θα χτυπήσει ο κώδων!

— Λέγε τον όρκο, λέει η Άλκη.

Η Ζωρζ αρχίζει με επιβλητική φωνή:

Ε.Π. ΕΠ. τι πάει να πει;

Ενωμένες για πάντα
σε θάνατο και σε ζωή

Ε.Π. ΕΠ.

Κεραυνός να πέσει
να σκάσει στη γη

Ε.Π. ΕΠ.

Εμείς ενωμένες για πάντα
σε θάνατο και σε ζωή.

Οι γαλότσες

Ο Θεός, την ώρα που έπλασε τη δεσποινίδα Αλεξάνδρα Κλάρα, ήταν στις πολύ καλές του και δεν τσιγκουνεύτηκε στις δόσεις. Έριξε στο ζυμάρι κουταλιές ξέχειλες από χαρίσματα: ομορφιά, καλοσύνη, ευγένεια, τόλμη, γενναιοδωρία, μυαλό — για να γίνει μία σπουδαία φιλόλογος—, εξυπνάδα —άλλο το μυαλό κι άλλο η εξυπνάδα—, χάρη, μια κουταλίτσα πονηριά, μια κουταλίτσα τσαχπινιά. Πασπάλισε το πρόπλασμά του με μουσικούς στίχους, ύστερα, με την πνοή του, του έδωσε πνοή και έκανε Το Πλάσμα.

Η Τίλδα έβαλε τελεία. Στο μάθημα των Θρησκευτικών πάντα βαριόταν. Όχι επειδή ήταν Εβραία, ίσα ίσα, θα της άρεσε να μάθαινε για την αντίπαλη θρησκεία. Βαρετός ήταν ο Καλιμάνης. Δίδασκε το μάθημα παπαγαλιστί, όπως παπαγαλιστί το μάθαιναν και οι μαθήτριάς του. Κι έτσι, την ώρα της παράδοσης, η Τίλδα έγραφε, έγραφε ό,τι της κατέβαινε, στίχους, σκέψεις, κλεινόταν στον κόσμο της, που ήταν γεμάτος ρίζες τετραγωνικές και ποίηση. Η δεσποινίς Κλάρα την είχε συνεπάρει. Το μάθημά της ήταν ό,τι καλύτερο είχε η Σχολή Θηλέων, όπου με το ζόρι την είχε εγγράψει ο πατέρας της. Εκείνη ήθελε να πάει στη Γερμανική Σχολή, όμως στάθηκε αδύνατον να πείσει τους γονείς της, που δεν ήθελαν ν' ακούσουν για γερμανική παιδεία. Η Τίλδα ήταν δεκατριών χρόνων, σ' αυτήν την ηλικία η γνώμη σου δύσκολα υπερισχύει της γνώμης των μεγάλων. Τελικά, γράφτηκε στη Σχολή Θηλέων γιατί σ' αυτήν καθηγητής των μαθηματικών ήταν ο κύριος Παπαδόπουλος, στενός φίλος του πατέρα της. Αυτός τους μίλησε για τη Σχολή της κυρίας Ερασμίας.

«... Λίγες οι μαθήτριες σε κάθε τάξη, και για τα μαθηματικά, που τόσο της αρέσουν, θα την παρακολουθώ εγώ». Έτσι, η Τίλδα βρέθηκε σε τούτο το θρανίο. Τώρα πια δε στενοχωριόταν. Είχε και τα καλά του το σχολείο: τις μαθήτριες, την Άλκη, την Αθηνά, την Αννούλα, τη Ζωρζ, την Αθηνούλα, που από την πρώτη μέρα της έδειξαν την αγάπη τους. Τη θαύμαζαν που ήξερε γαλλικά και γερμανικά, που ήταν τόσο δυνατή στα μαθηματικά. Η Ζωρζ έτρεχε σ' αυτήν για τις τετραγωνικές της ρίζες, και η Λένα, το άλλο μαθηματικό μυαλό της τάξης, δε ζήλευε, γιατί δεν ήταν καθόλου φιλόδοξη και δεν της καιγόταν καρδιά για την πρωτιά.

Η Τίλδα λοιπόν έβαλε την τελεία της, δίπλωσε στα τέσσερα την κόλλα και από χέρι σε χέρι την έστειλε στο πρώτο θρανίο, στην Άλκη και στη Ζωρζ. Οι δυο φίλες, αδιάφορες για το μάθημα του Καλιμάνη, έπαιζαν τελίτσες. Διάβασαν μαζί το γραφτό της Τίλδας.

— Καταπληκτικό! φώναξε η Ζωρζ.

Η Άλκη συμφώνησε μαζί της.

— Έχει ταλέντο η φιλενάδα μας κι όσα λέει είναι αλήθεια.

Πρέπει να το διαβάσει η δεσποινίς μας.

Έσκισε ένα φύλλο από το πρόχειρο τετράδιο κι έγγραψε:

*Σπουδαίο και μπράβο σου! Να το δώσεις στην Α. Κ.
για τα γενέθλιά της.*

Και πάλι από χέρι σε χέρι το σημείωμα έφτασε στην Τίλδα, που αμέσως απάντησε:

Όχι, όχι, δεν το δίνω, καλύτερα να πεθάνω...

Η Ζωρζ τής ανταπάντησε:

Να χαρείς, μην πεθάνεις, και δώσε το να συγκινηθεί η Α. Κ!

Δεν το 'γραφα για να τη συγκινήσω. Στείλε το πίσω.

Η Άλκη τής το 'στειλε γράφοντας πάνω στη διπλωμένη κόλλα:

Προς κυρίαν Χαζοπουλίδου

και η αλληλογραφία σταμάτησε εκεί.

Την άλλη ώρα είχαν δεσποινίδα Κλάρα, κι όλες, ή σχεδόν όλες, ήταν σε υπερδιέγερση, όχι τόσο για το Βάρναλη που τους είχε βάλει για μάθημα όσο για τη σοβαρή απόφαση που έπρεπε να πάρουν.

Στο διάλειμμα μαζεύτηκαν γύρω από το γυμνό δέντρο της αυλής: η Λένα, η Αθηνά, η Αθηνούλα, η Άλκη, η Αννούλα, η Ίντα Ζερβού, η Άλμπι, η Κική Παλιγιαννάκου, η Ζωρζ και η Τίλδα. Σε τρεις μέρες, στις 8 Δεκεμβρίου, ήταν τα γενέθλια της αγαπημένης τους Α. Κ., και ήθελαν όλες να της αγοράσουν ένα ωραίο δώρο. Μια βδομάδα τώρα τσακώνονταν για το ποιο δώρο θα ήταν αντάξιό της. Δεν είχαν άλλα περιθώρια χρόνου, έπρεπε ν' αποφασίσουν.

Η Κική είπε πρώτη τη γνώμη της:

— Επιμένω σ' αυτό που σας έλεγα χτες: να της αγοράσουμε γαλότσες!

Όλες οι άλλες έβαλαν τις φωνές:

— Θα γίνουμε γελοίες!

— Άκου γαλότσες!

— Καμιά ξυπόλυτη είναι η δεσποινίς μας;

— Ένα κόσμημα, πρότεινε η Λένα, και η Αθηνά είπε:

— Με τι λεφτά; Μαζέψαμε όλες κι όλες εκατό δραχμές!

Η Τίλδα μίλησε για βιβλίο, μια ποιητική ανθολογία:

— Εγώ θα πάω να την αγοράσω.

— Κι αν την έχει; ρώτησε η Ζωρζ.

Η Άλκη συμφώνησε με την Τίλδα:

— Δεν μπορεί να 'χει όλα τα βιβλία του κόσμου...

Η Ίντα μίλησε για κάποιο πήλινο βάζο που είχε δει σε μια βιτρίνα.

— Μόνο ενενήντα δραχμές...

Πολύ φτωχό δώρο...

Και η Αθηνά είπε να της αγοράσουν μια πλάκα.

— Κι αν δεν έχει γραμμόφωνο; είπε η Αθηνούλα.

— Κοτζάμ φιλόλογος, και να μην έχει γραμμόφωνο; είπε η Λένα.

— Το βιβλίο είναι κάτι το σίγουρο, συμφώνησε η Άλμπα με την Τίλδα, γιατί πού να βρούμε πλάκα, και ποια πλάκα;

Η Κική επέμενε:

— Σας λέω πως οι γαλότσες θα έχουν μεγάλη επιτυχία...

— Ε λοιπόν, μου κατέβηκε μια φαινή ιδέα! είπε η Άλκη. Γαλότσες μόνες τους είναι ένα γελοίο δώρο, συγχώρα με, Κική μου, όμως, αν τις γεμίσουμε σοκολατάκια Παυλίδη, ε, τότε θα 'χει κάποιο γούστο! Δε θα 'ναι ένα γελοίο δώρο, αλλά ένα αστείο δώρο. Σ' ένα ωραίο πακέτο... Τι λέτε;

Σε λίγο θα χτυπούσε ο κώδων. Έπρεπε να παρθεί επιτέλους μια απόφαση.

— Σύμφωνα λοιπόν για τα σοκολατάκια μέσα στις γαλότσες; ρώτησε η Κική.

Τα κορίτσια σώπαιναν, η Άλκη αποφάσισε:

— Ποιος θ' αγοράσει τις γαλότσες;

— Ο μπαμπάς μου, είπε η Κική. Θα του πω να πάει αύριο. Ξέρει αυτός.

— Και τα σοκολατάκια;

— Εγώ, από το Λουμπιέ, είπε η Λένα.

— Θαυμάσια! φώναξε η Αθηνά. Κι αν κοστίσουν παραπάνω, βάζεις από την τσέπη σου.

Ουφ!

Χτύπησε ο κώδων.

Γαλότσες 2

Οι γαλότσες αγοράστηκαν κι έγιναν ένα όμορφο πακέτο τυλιγμένο σε άσπρο χαρτί με μια κόκκινη κορδέλα δεμένη φιόγκο.

Την ημέρα των γενεθλίων όλες οι μαθήτριες μπήκαν από νωρίς στην τάξη, κι αφού έκρυψαν το δώρο σε μια γωνιά, κάθισαν στα θρανία τους φρόνιμες σαν Παναγίες. Μόνο το Ποζελάκι έλειπε, γιατί, όπως πάντα, ξεθυμαίνε κι ερχόταν σχολείο αργοπορημένο. Όταν μπήκε η δεσποινίς Κλάρα μ' ένα μπλε σκούρο φόρεμα με άσπρο νταντελένιο γιακαδάκι, όλες οι μαθήτριες την ίδια στιγμή σηκώθηκαν κλαρίνο.

— Μπα, μπα, συμβαίνει τίποτε σήμερα; είπε με το πονηρό της χαμόγελο.

Η Ζωρζ σήκωσε το χέρι. Η δεσποινίς Κλάρα τής έκανε νόημα να μιλήσει.

Η Ζωρζ, κατακόκκινη, με δυνατή, γεμάτη στόμφο φωνή, είπε:

— Σήμερα η αγαπημένη μας καθηγήτρια γιορτάζει. Μια ανώνυμη ποιήτρια έγραψε εκ μέρους μας αυτό το ποίημα:

*Ω εσύ πλάσμα αγγελικό
Ω άνοιξή μας μέσα στο χειμώνα
Ω εσύ πλάσμα θεϊκό
το δώρο μας δέξου με συμπόνια
Δώρο απ' όλα τα παιδιά
της Πρώτης Γυμνασίου της Σχολής μας
που σ' έχουν όλα στην καρδιά
Δέξου τον όρκο της τιμής μας.
Χρόνια πολλά Χρόνια πολλά
Ποτέ να μην τελειώσει η χρονιά.*

Η Ζωρζ ήταν ξαναμμένη, λες κι είχε τρέξει. Έξω κρύο, κι έσταζε το μέτωπό της, ο σβέρκος της, σαν να βρισκόταν μεσο-

καλόκαιρο ξέσκεπη στο λιοπύρι. Όμως, το ποίημα το είπε καθαρά, δίχως να κομπιάζει, και με έκδηλη τη συγκίνησή της. Η Αθηνά και η Αθηνούλα, από την άλλη πλευρά της τάξης, έκλαιγαν. Όμως, και η δεσποινίς Κλάρα ήταν φανερά συγκινημένη, έτρεμε το κάτω χέιλι της. Πρώτη χρονιά που δίδασκε, ούτε τρεις μήνες πάνω στην έδρα, άραγε τα 'χε καταφέρει; Της είχε πει ο μεγάλος της δάσκαλος, ο Κρίτας: «Δε φτάνει να μάθεις εσύ γράμματα πολλά, δε φτάνει να πάρεις το πτυχίο σου, πρέπει να μάθεις στα παιδιά ν' αγαπούν το βιβλίο, τη γνώση, η γνώση θα τα βοηθήσει να κρίνουν, να είναι ελεύθεροι άνθρωποι, κι όλα τ' άλλα, τα μαθήματα, η επιβεβλημένη ύλη του Υπουργείου Παιδείας, θα γίνει πιο εύκολη, πιο προσιτή».

Πήρε το δώρο που της πρόσφερε η Αννούλα, και τα χέρια της έτρεμαν. Έλυσε το φιδόγκο και παραμέρισε το χαρτί. Οι μεγάλες γαλότσες, κατάμαυρες, ξέχειλες σοκολατάκια, φανερώθηκαν μπροστά της. Η δεσποινίς Κλάρα ξαφνιάστηκε. Από τη ματιά της ερχόταν να βάλει τα γέλια, από την άλλη την έπνιγε η συγκίνηση. Γαλότσες για πόδια δράκοντα και τα σοκολατάκια; Έβηξε λίγο για να καθαρίσει η φωνή της:

— Σας ευχαριστώ, σας ευχαριστώ! Το δώρο σας είναι υπέροχο! Οι γαλότσες θα προφυλάσσουν την καρδιά μου από βροχές και καταιγίδες. Αννούλα, κέρασε ένα σοκολατάκι σ' όλες τις φίλες μου για τη γιορτή...

Δεν πρόλαβε ν' αποτελειώσει τη φράση της, κι άνοιξε απότομα η πόρτα. Στο άνοιγμά της, η κυρία Ερασμία. Χοντρή, κοντή, κατάμαυρη... Το βλέμμα της, αφού σάρωσε την τάξη, χίμηξε στην έδρα και καρφώθηκε στο ανοιγμένο πακέτο, στις γαλότσες, στη λυμένη κορδέλα που κρεμόταν κόκκινη. Οι μαθήτριες είχαν σηκωθεί και στέκονταν κλαρίνο.

Πλησίασε την έδρα.

— Τι συμβαίνει; ρώτησε ανστηρά.

— Απολύτως τίποτε, κυρία Διευθύντρια, της απάντησε ήρεμα η δεσποινίς Κλάρα.

— Και τότε τι είναι όλα τούτα; Τίποτε;

— Σίγουρα όχι τίποτε, κυρία Διευθύντρια. Είναι το δώρο

που μου έκαναν οι μαθήτρες για τα γενέθλιά μου. Δεν πρόλαβα να τις κεράσω. Μήπως μπορώ να προσφέρω πρώτα σε σας ένα σοκολατάκι;

Και η δεσποινίς Κλάρα έτεινε στην κυρία Ερασμία τη μία γαλότσα. Μύγα να πετούσε, θ' ακουγόταν.

Η κυρία Ερασμία τα 'χασε, ύστερα αναψοκοκκίνισε, στράβωσε το στόμα της και τραύλισε:

— Παρα... κα... κα... λώ, δεσποινίς! Στο διάλειμμα να πε... πε... ράσετε από το γραφείο μου. Όσο για σας, κυράδες μου, είπε, και κοίταξε τις φρόνιμες μαθήτρες, θα λογαριαστούμε!

Και βγήκε φουριόξα, βαρώντας πίσω της την πόρτα.

Η δεσποινίς Κλάρα συμμαζεψε το δώρο της, το έβαλε κάτω από την έδρα και ύστερα είπε στις αποσβολωμένες μαθήτρες:

— Και πάλι σάς ευχαριστώ. Σας παρακαλώ, επειδή είμαι ιδιαίτερα συγκινημένη, να μη σχολιάσουμε το γεγονός, αλλά να ξεκινήσουμε αμέσως με το Βάρναλη. Ποια απ' όλες σας θέλει να διαβάσει τους «Μοιραίους»;

Η Ζωρζ πετάχτηκε.

— Εγώ!

Κι άρχισε ν' απαγγέλλει:

*Μες στην υπόγεια την ταβέρνα,
μες σε καπνούς και σε βρισές,
απάνω στρίγκλιζε η λατέρνα,
όλ' η παρέα πίναμ' εψές.
Εψές, σαν όλα τα βραδάκια,
να πάνε κάτου τα φαρμάκια.*

Η κυρία Ερασμία

Η Ερασμία ήταν κόρη συμβολαιογράφου, του Ζακυνθινού Ευφράνορος Δελαπόρτα. Παρ' όλα τα κουσούρια της, πολύ κοντή, πολύ χοντρή, μικρό κεφάλι, θα μπορούσε να παντρευτεί από δεκαεφτά χρόνων, τόσο μεγάλη ήταν η προίκα της. Ο πατέρας της είχε χηρέψει νέος, και μεγάλωνε τη μοναχοκόρη του με μian αγάπη αποκλειστική, συχνά τυραννική και για τους δύο. Της είχε δασκάλες πιάνου, γαλλικών, ελληνικών. Σχολείο δεν ήθελε να τη στείλει, γιατί πίστευε πως η κατ' οίκον διδασκαλία είχε όλα τα προτερήματα. Η κόρη δεν έβγαινε από το σπίτι μόνη, δεν είχε συναναστροφές με άλλα παιδιά, ίσως υπόπτου ήθους και καταγωγής, και προπαντός δε μάθαινε τα όσα συμβαίνουν στον έξω κόσμο. Η Ερασμία πήγαινε με τον πατέρα της τις Κυριακές στην εκκλησία, στον περίπατο της προκουαίας, αραιά και πού επίσκεψη σε συγγενείς. Δεν είχε φίλες, δεν ήθελε να έχει φίλες. Μαζί τους ζούσε η αδερφή της μητέρας της, η Καλλιρρόη, μια στυφή γεροντοκόρη, που πάντα έπαιρνε το μέρος της ανιψιάς της.

Το σπίτι τους, ένα αρχοντικό, θα μπορούσε να ήταν πολύ ωραίο αν το συγύριζε χέρι χαρούμενο. Τα έπιπλα παλιά, βενετσιάνικα, στέκαν μουντά και χωρίς στολίδια, αμετακίνητα μέσα στα χρόνια. Το πιάνο, φυσικά, ήταν στο σαλόνι. Εκεί μελετούσε η Ερασμία, εκεί έπαιζε τα βράδια τις σονατίνες της. Ωστόσο, όσο μεγάλωνε τόσο βαριόταν, κι όσο βαριόταν τόσο τα 'βαζε με τον πατέρα της. Πολυχαϊδεμένη, κακότροπη, θύμωνε με το παραμικρό. Ένα δουλάκι που είχαν από μικρό στο σπίτι πλήρωνε τις νευρικές της κρίσεις. Το χτυπούσε, το τυραννούσε, το τιμωρούσε.

Όσπου, στα είκοσί της χρόνια, μια δασκάλα των ελληνικών τής ξεσήκωσε τα μυαλά. Της είπε πως ήταν προικισμένη για τα γράμματα και πως θα έπρεπε να πάει στη σχολή του Διονυσά-

του να παρακολουθήσει τα μαθήματα της Έκτης Γυμνασίου κι ύστερα να δώσει εξετάσεις, να πάρει το πτυχίο της. «Ένα πτυχίο, αγαπητό μου παιδί, είναι μια πόρτα που ανοίγεται στον κόσμο...»

Η Ερασμία, που ένιωθε ν' ασφυκτιά στο πατρικό της σπίτι, επιτέλους βρήκε ένα στόχο να διεκδικήσει: να βγάλει το γυμνάσιο. Μάταια ο πατέρας της προσπάθησε να την πείσει πως ένας καλός γάμος θα έλυνε όλα τα ψυχολογικά της προβλήματα. «Θα σου φέρω έναν άρχοντα για γαμπρό, θ' αποκτήσεις πολλά παιδιά, θα γίνω παππούς, τίποτε δε θα σου λείπει...» Η Ερασμία, μόνο με τη σκέψη πως ένα τσούρμιο παιδιά θα μπλέκονταν στα πόδια της, φωνακλάδικα, κλαψιάρικα, έφριττε κι έμπηγε υστερικές φωνές: «Δε θέλω να παντρευτώ!». Είδε κι αποείδε ο Ευφράνωρ, την έστειλε στη σχολή του Διονυσάτου, κι εκεί η Ερασμία ευτύχησε. Ήταν πάντα πρώτη σε όλα τα μαθήματα, όμως, υπεροπτική και καχύποπτη, δεν έπιανε φίλιες με κανένα κορίτσι. Θαύμαζε κι αγαπούσε, με τον τρόπο της, το διευθυντή, που ήταν αυστηρός κι απρόσιτος. Οι μαθήτρίες τον έτρεμαν, ενώ εκείνη σ' αυτόν τον άνθρωπο βρήκε ένα πρότυπο. Στο τέλος της χρονιάς, όταν γύρισε στο σπίτι φορτωμένη βραβεία, κάθισαν στο γιορτινό τραπέζι, και ο πατέρας της τη ρώτησε: «Και τώρα;». Εκείνη του απάντησε: «Τώρα θέλω να μου αγοράσεις ένα σχολείο στην Αθήνα. Θέλω να γίνω Διευθύντρια». Ο συμβολαιογράφος πάρα λίγο να πνιγεί. «Τρελάθηκες;» Η θεία Καλλιρρόη πήρε το μέρος της: «Η Ερασμία με την ισχυράν προσωπικότητά της θα διαπρέψει».

Ο πατέρας κατάφερε ν' αντισταθεί στις δυο γυναίκες επί δύο χρόνια. Προσπάθησε να δελεάσει την κόρη του με ταξίδια, λούσα κι ένα σωρό προξενιά, δεν κατάφερε όμως τίποτε, και πήγε τελικά στην Αθήνα. Έψαξε, βρήκε ένα νεοκλασικό, το διαπραγματεύτηκε και το αγόρασε στο όνομα της κόρης του. Ως συμβολαιογράφος, είχε την παρήγορη σκέψη πως αυτή η αγορά ήταν μια σίγουρη επένδυση, κι αν η κόρη του δεν τα κατάφερνε, θα της έμενε τουλάχιστον το κτίριο.

Όμως, η Ερασμία τα κατάφερε. Σ' ένα χρόνο ίδρυσε τη Σχο-

λή Θηλέων κι είχε την εμπορική σκέψη να νοικιάσει το παλινό διώροφο και κει να στεγάσει το δημοτικό και μ' αυτό να θρέψει το γυμνάσιο. Η Αθήνα ήταν μικρή, γρήγορα η φήμη της Σχολής της χτύπησε την πόρτα της καλής κοινωνίας. Η φήμη των αρχών της: αυστηρότης, πειθαρχία, σεβασμός προς τους ανωτέρους. Οι γονείς, παραβλέποντας κάποιες λεπτομέρειες, αρνητικές, συμφωνούσαν πως η σκληραγωγία ήταν απαραίτητη για τη σωστή ανατροφή των παραχαϊδεμένων κοριτσιών τους. Κι έτσι, η δεσποινίς Ερασμία —που όλοι τη φώναζαν κυρία— σε λίγα χρόνια ήταν ικανή να διευθύνει το σχολείο της με σιδερένια πυγμή. Κρέμασε στον τοίχο το απόφθεγμα του Πεσταλότσι που της είχε διδάξει ο Διονυσάτος: «Ας κλείσωμεν τα σχολεία όπου μόνον ο διδάσκαλος και το βιβλίο εργάζονται...», και συμπλήρωσε μέσα της: «Ας μείνει ανοιχτή η Σχολή όπου πριν απ' όλα η Διευθύντρια είναι ικανή να καθοδηγήσει τους δασκάλους και τους μαθητάς...».

Η θεία Καλλιρρόή έγινε το δεξί της χέρι. Αυστηρή σαν την ανιψιά της, δεν άφηνε να της ξεφύγει τίποτε, όσο κι αν αυτό το τίποτε γινόταν κρυφά.

Στο τρίτο πάτωμα ήταν οι κοιτώνες. Λίγες οι εσωτερικές μαθήτριες —οι πιο πολλές προβληματικές—, όμως όλες πλουσίων γονέων.

Όλα, όλα λειτουργούσαν σαν ένα καλοκουρντισμένο ρολόι. Το πρωί, ακριβώς στις οχτώ και μισή, η προσευχή στο χολ της σχολής. Λεγόταν τραγουδιστά:

*Γλυκό του κόσμου στήριγμα
Αθάνατη Μαρία
Εσύ που ακούς τη δέηση
που υψώνουν τα παιδιά
Άκου κι εμάς
που υψώνουμε σε σε την προσευχή μας
που από τη γλυκιά ψυχή μας
βγαίνει για σε θερμά.*

Μια μαθήτρια, ανεβασμένη στο τρίτο σκαλοπάτι της μεγά-

λης μαρμάρινης σκάλας, κουνώντας τα χέρια, διηύθυνε το τραγούδι.

Στις εννιά άρχιζε το πρόγραμμα, με δεκάλεπτο διάλειμμα ανάμεσα στα μαθήματα. Οι μαθήτριες σχολούσαν στη μία. Όσες έμεναν μακριά μπορούσαν να τρώνε με τις εσωτερικές, στην τραπεζαρία, στο υπόγειο. Κουβαλούσαν από το σπίτι το φαγητό τους, μέσα σε καλαθάκι. Στις δυόμισι συνεχίζονταν τα μαθήματα έως τις πέντε. Τον Εθνικό Ύμνο με καλό καιρό τον τραγουδούσαν στην αυλή, σε στάση προσοχής· όταν έβρεχε, στο χολ.

Σήμερα η κυρία Ερασμία θορυβήθηκε. Μια γαλότσα με σοκολατάκια τη θορύβησε. Τι συνέβηκε; Μήπως είχαν χαλαρώσει τα αυστηρά μέτρα της; Εν αγνοία της είχαν δημιουργηθεί σχέσεις μεταξύ καθηγήτριας και μαθητριών; Με ποιο δικαίωμα γιορτάζουν, και μάλιστα σε ώρα μαθήματος; Και πώς τόλμησαν οι μαθήτριες δίχως την έγκρισή της ν' αγοράσουν δώρο για την Κλάρα; Ποια μαθήτρια υποκίνησε αυτήν την άναρχον πράξιν;

Στο διάλειμμα μάλωσε πολύ αυστηρά τη δεσποινίδα Αλεξάνδρα Κλάρα. Της είπε:

— Η επιεικειά σας επιτρέπει εις τας μαθήτριάς σας να σας φέρονται δίχως σεβασμόν. Πώς έμαθαν για τα γενέθλιά σας και γιατί αποδεχθήκατε το δώρον τους;

Η δεσποινίς Κλάρα χαμογέλασε:

— Στην αρχή του χρόνου μού ζήτησαν να τους πω πότε γεννήθηκα. Οι μαθήτριάς μου είναι παιδιά. Το δώρο τους είναι έκφραση σεβασμού και αγάπης, την οποία χαίρομαι και εκτιμώ.

Κόρωσε η κυρία Ερασμία:

— Γαλότσες και σοκολατάκια; Θεωρείτε τις γαλότσες έκφραση σεβασμού προς το άτομόν σας ή ανεπίτρεπτη οικειότητα; Αν σας προσέφεραν έστω... άνθη, ίσως να υπήρχε κάποιο ελαφρυντικό, όμως γαλότσες και σοκολατάκια;... Πρέπει να βρεθεί η μαθήτρια που παρέσυρε τις άλλες.

Η κυρία Ερασμία δεν άφησε τη δεσποινίδα Κλάρα να μιλήσει, αλλά πάτησε το επιτραπέζιο κουδούνι. Αμέσως ήρθε η Υπαπαντή.

— Κατέβα στην αυλή και φέρε μου αμέσως τη Σαριβαξεβάνη.

Χωρίς κανένα φόβο, η Ζωρζ μπήκε στο γραφείο.

Η κυρία Ερασμία, με ύφος ανακριτή, τη ρώτησε:

— Ποιος είχε την ιδέα ν' αγοράσετε γαλότσες;

Σάστισε η Ζωρζ. Τι ν' απαντήσει σ' αυτήν την ερώτηση; Άλλωστε, τι σημασία μπορούσε να έχει ποια το πρωτοσκέφτηκε; Θυμήθηκε την Κική, που τόσο επέμενε γι' αυτές τις γαλότσες... Μήπως τώνοντι ήταν ένα γελοίο δώρο, και το κήτος τη μάλωνε γι' αυτό; Όμως, πώς να φορτώσει στην Κική τις γαλότσες και μια οκά σοκολατάκια; Σκέφτηκε λίγο κι απάντησε με μια λέξη:

— Όλες!

Εθύμωσε η κυρία Ερασμία.

— Ποιον κοροϊδεύεις, Σαριβαξεβάνη; Όλες με μια φωνή προτείνετε τις γαλότσες;

Η Ζωρζ τα 'χασε ακόμη πιο πολύ. Κοίταξε τη δεσποινίδα Κλάρα, που της χαμογελούσε τρυφερά, και πήρε κουράγιο:

— Όλες, ξαναείπε.

— Έξω από το γραφείο μου, Σαριβαξεβάνη! Η τάξιν σας θα τιμωρηθεί όπως της αξίζει. Δε θα πάει εκδρομή στο Δαφνί. Εκτός κι αν θυμηθείτε εγκαίρως ποια πρωτοσκέφτηκε τις γαλότσες.

Η Ζωρζ έτρεξε στην αυλή, να προλάβει να τα πει στις άλλες.

— Τρελάθηκε! Άκου, να θέλει να μαρτυρήσω! Όλες, της απάντησα, και έγινε έξω φρενών. Τώρα λέει πως θα τιμωρήσει την τάξιν μας, δε θα πάμε εκδρομή στο Δαφνί.

Η Άλκη είπε:

— Καλά έκανες, Γιωργάκη, κι απάντησες «όλες». Εμείς είμαστε ενωμένες, δε θα καταφέρει το κήτος να μας χωρίσει! Θα φέρουμε τα κεφτεδάκια μας να τα φάμε στο σχολείο.

Η Αθηνά συμφώνησε με το Κούλι.

— Καμιά δε θα μιλήσει, ας μην πάμε εκδρομή.

Η Κική ένιωθε ένοχη. Δική της ήταν η πρόταση ν' αγοράσουν τις γαλότσες. Ξάφνου φώναξε:

— Βρήκα! Βρήκα πως θα της τη σκάσουμε. Θα πω στον

μπαμπά μου να 'ρθει αύριο να τη δει και να της πει πως αυτός είχε τη φαινή ιδέα ν' αγοράσουμε γαλότσες, να προσφέρουμε γαλότσες, πως εκείνος μας παρακίνησε, πως αυτός τις αγόρασε! Τι θα κάνει; Θα τιμωρήσει κοτζάμι διευθυντή τραπέζης; Θα καταπιεί τη γλώσσα της.

Ήταν εύρημα η ιδέα της Κικής. Όλες συμφώνησαν, και περίμεναν με αγωνία να δουν τι θα γίνει...

Την άλλη μέρα ο κύριος Ιωάννης Παλιγιαννάκος ήρθε στη Σχολή και επωμίσθηκε όλη την ευθύνη.

— Εγώ, είπε στην κυρία Ερασμία, εγώ το σκέφτηκα! Στο χωριό μου στη Μάνη έχουμε το συνήθιο να κάνουμε δώρα στους δασκάλους και στους διευθυντές. Πότε αυγά, πότε κοτόπουλα, πότε έναν ντενεκέ λάδι, ψωμί ζυμωτό... Εδώ βρέχει, και σκέφτηκα τις γαλότσες, όσο για τα σοκολατάκια... ε, σε πρωτεύουσα ζούμε, δε ζούμε σε χωριό...

Ο μπαμπάς της Κικής είχε τα κέφια του. Με τον τρόπο του τούμπαρε την κυρία Ερασμία. Ήξερε πολύ καλά τι πεσκέσια δέχονταν εκείνη από τους γονείς των παιδιών: ντενεκέδες λάδι, ελιές από τον Αστακό —οι Παπακυριακοπουλίνες είχαν ελαιώνες—, γλυκά και διακοσμητικά αντικείμενα. Ε, όχι και να γίνει θέμα ένα ζευγάρι γαλότσες, που πράγματι είχε ο ίδιος αγοράσει από την οδό Αθηνάς! Λίγο αφελές δώρο, όμως τόσο αγνό...

Η Α' Γυμνασίου πήγε εκδρομή στο Δαφνί. Μαζί τους δεν πήγε ούτε η κυρία Ερασμία ούτε ο Κέρβερός της, η δεσποινίς Καλλιρρόη. Ήταν ελεύθερες. Μέσα στο λεωφορείο τραγουδούσαν:

*Εν δυο, εν δυο, τριαλαριλαρό
για το Δαφνί τραβάμε
κανένα δε φοβάμαι
ούτε και τον τρελό.
Θα φάμε και θα πιούμε
θα παίξουμε κρυφτό
ελεύθερες θα πούμε
τριαλαριλαρό.*

Η έκθεση

Όχι, στην έκθεση η Ζωρζ δεν τα πήγαινε καλά. Μάταια προσπαθούσε να βρει ιδέες πρωτότυπες, να τις εκφράσει σωστά. Η δεσποινίς, για να μην αναγκαστεί να τη βαθμολογήσει, έγραφε κάτω από την έκθεση *καλά ή αρκετά καλή*. Η Ζωρζ στενοχωριόταν πολύ, πάρα πολύ. Εφιάλτης τής είχε γίνει. Έβλεπε στον ύπνο της πως επιτέλους έγραφε ωραίες φράσεις, τη μια πίσω από την άλλη, γέμιζε μια άσπρη κόλλα, και ύστερα, ξαφνικά, ένας δυνατός αγέρας την άρπαζε και την έχανε για πάντα. Απελπιζόταν. Ήθελε τόσο πολύ να πάρει κι αυτή ένα «πολύ καλή», για να ευχαριστήσει την αγαπημένη της Α. Κ.! Δεν άντεχε εκείνο το βλέμμα, κάθε φορά που είχαν έκθεση, les και την παρακαλούσε να γράψει καλά για χατίρι της.

Αυτή τη φορά η δεσποινίς Κλάρα τούς έβαλε σαν θέμα: «Ο σεβασμός των μαθητών προς τον δάσκαλο», κι αμέσως δικαιολογήθηκε: «Το θέμα αυτό είναι επιβεβλημένο», δηλαδή δεν το είχε διαλέξει η ίδια.

Η Ζωρζ στο σπίτι καθόταν στο τραπέζι της απελπισμένη. Μασουλούσε με μανία την άκρια του μολυβιού, les κι απ' αυτό θα ξεχυνόταν η φαιά ουσία που της έλειπε. Τι να γράψει; Άραγε, τι θα 'γραφαν οι καλές; Τι θα 'γραφαν οι άριστες, η Αθηνά, η Τίλδα; Πώς ν' αρχίσει; Λόγου χάρι, να τα πει αμέσως όλα καθαρά και ξάστερα; *Πρέπει, λέω πρέπει, να σεβόμαστε τους καθηγητάς μας που πασχίζουν να μας μάθουν γράμματα, να μας κάνουν πολίτας χρήσιμους εις την κοινωνίαν. Πρέπει, επαναλαμβάνω, πρέπει, να τους αγαπάμε. Οι καθηγηταί είναι ο φάρος που φωτίζει τον δρόμο μας. Η μοναδική ικανοποίησή των είναι η επιτυχία των μαθητών των.*

Η Ρενέ διάβασε την έκθεση και τη χαρακτήρισε με μια λέξη: *Αηδία*. Η Ζωρζ έπεσε στα πόδια της, «Βοήθησέ με!». Η Ρενέ τής είπε πως δεν είχε καμία διάθεση να τη βοηθήσει, πρώτον γιατί

το θέμα ήταν ηλίθιο. Ο σεβασμός των μαθητών προς το δάσκαλο εξαρτάται από το ποιος είναι ο δάσκαλος.

— Στο Έκτο έχουμε μια παλαβή καθηγήτρια, λέει όλο αυναρτησίες και μασουλάει σαν κατσίκια μαστίχα, ποια μαθήτρια θα τη σεβαστεί; Φταίμε εμείς που γελάμε; Εκείνη μας κάνει να γελάμε. Γράψε λοιπόν: Αν ο δάσκαλος είναι έξυπνος, μορφωμένος και καλός, ας τον σεβαστούμε, διαφορετικά έχουμε κάθε δικαίωμα να παίζουμε ναυμαχία την ώρα της παράδοσης.

Έφριξε η Ζωρζ:

— Θες να με θάψεις;

— Και, δεύτερον, δε θέλω να σε βοηθήσω γιατί είναι καιρός να μάθεις να τα βγάζεις πέρα μόνη σου.

Η Ζωρζ ένωσε παρατημένη, μόνη, χαμένη ίσως για πάντα. Πώς θ' αντίκριξε αύριο την αγαπημένη, τη χλιοαγαπημένη Α. Κ.; Αν ήταν να παραδώσει το γραφτό της στον Καλιμάνη ή έστω στον Κουμαράτο, δε θα την ένοιαζε, όμως να παραδώσει την τρισάθλια έκθεσή της στην Α.Κ.; Ε λοιπόν, το 'χε καλύτερο να μην ξαναπατήσει το πόδι της στο σχολείο, να πεθάνει τώρα, αυτή τη στιγμή. Έσκυψε το κεφάλι, κούρνιασε στα διπλωμένα της μπράτσα κι έκλαψε, έκλαψε όσο δεν είχε κλάψει ποτέ. Η απελπισία τής έσφιγγε το λαιμό, η καρδιά της πονούσε, όλα γύρω της μια έρημος, ούτε ένα φωτάκι, ένα τόσο δα φωτάκι, να την παρηγορήσει. Ξαφνικά, πριν της ξανάρθει η σκέψη του λυτρωτικού θανάτου —όλοι κι όλες θα 'κλαιγαν απαρηγόρητοι γύρω από το φέρετρο—, μια αστραπή φώτισε το μυαλό της. Ο Αλφόνς Ντοντέ κι ο *Μικρούλης* του! Προχτές διάβαζε αυτό το μυθιστόρημα κι έκλαιγε από συγκίνηση, τόσο τής άρεσε. Κι αν έγραφε ένα κεφάλαιο απ' αυτό το βιβλίο; Εκείνο με το φτωχούλη ταλαιπωρημένο δάσκαλο και τους κακούς μαθητές; Δεν είχε παρά να το μεταφράσει. Ποιος θα το 'παιρνε είδηση; Η δεσποινίς Κλάρα δεν ήξερε γαλλικά. Αμέσως οι θανατερές σκέψεις σβήστηκαν. Θα 'γραφε την έκθεση της ζωής της! Έτρεξε, πήρε το βιβλίο από τη βιβλιοθήκη του μπαμπά, το ξεφύλλισε και βρήκε το κεφάλαιο που θα την έσωνε. Κάθισε στο τραπέζι της, έξυσε το μολύβι της κι άρχισε:

Το Σάρλαντ ήτο μια μικρή πόλις χτισμένη σε μια κοιλάδα που ήτο περιτριγυρισμένη από βουνά σαν μεγάλα κάστρα, με το λιοπύρι ο τόπος ήτο καμίνι και με το βοριά σωστό ψυγείο. Εκεί ήτο ένα μεγάλο κολέγιο, το Σεριέρ. Ένας φτωχός καθηγητής, που εργαζόταν για να συντηρήσει τη γριά μητέρα του, εδέχετο χωρίς να παραπονείται τις κοροϊδίες και τις τυραννίες των μαθητών, οι οποίοι δεν καταλάβαιναν την θέσιν του και γύρευαν με την παραμικρή ευκαιρίαν να γελάσουν μ' αυτόν. Γιατί, στ' αλήθεια, ο φτωχός καθηγητής, αν και μορφωμένος, ήτο ντροπαλός κι αδέξιος. Μια μέρα, που ο διευθυντής ήτο άρρωστος και απουσίαζε, οι αταξίες των παιδιών κορυφώθηκαν. Όχι, δεν εφοβούντο τον καθηγητήν των, τον κύριο Πιερ, ο οποίος τραβούσε τα πάνδεινα από τους μαθητάς του, οι οποίοι δεν έκαναν τίποτε άλλο από το να κατεβάζουν παιχνίδια από το κεφάλι τους. Άλλοι ήταν καθισμένοι καβαλικωτά επάνω στα θρανία και ούρλιαζαν, άλλοι πήγαιναν από πίσω από την πλάτη του καθηγητού κι έκαναν τις χειρότερες γκρομιάτσες παραμορφώνοντας τελείως το πρόσωπό των. «Σιωπή, σιωπή!» φωνάζει άδικα ο καθηγητής. Μερικοί έπαψαν να φωνάζουν. Ένας όμως απ' αυτούς, πάρα πολύ χαϊδεμένος από την μητέρα του και συστημένος στην επιείκεια του Διευθυντού, καθόταν ακουμπισμένος στον τοίχο και εσφύριζε. «Σωπάστε τέλος πάντων και καθίστε κάτω» του είπε ο καθηγητής. «Να σωπάσετε εσείς!» αποκρίθηκε κόκκινος ο μαθητής. «Μα δεν εντρέπεσθε να φέρεσθε έτσι σε μένα που δεν σας έκανα τίποτε κι ούτε άλλην απαίτησιν έχω παρά να ησυχάσετε; Εκμεταλλεύεσθε, κύριε, την επιείκειαν την οποίαν σας δείχνει ο κύριος Διευθ...»

Εκείνην την στιγμή άνοιξε η πόρτα ξαφνικά, και παρουσιάστηκε ο Διευθυντής με την πιο επίσημη έκφραση του προσώπου του. Αμέσως τα παιδιά μαρμάρωσαν σαν τις κολόνες του Παρθενώνα. Και ποιος ξέρει αν εκείνες ήταν αυτήν την ώρα πιο ακίνητες από τους μαθητάς; Και μύγα να πετούσε, θα ακουόταν, τέτοια απόλυτη σιωπή βασίλευε. «Τι γίνεται εδώ μέσα;» Και, στρέφοντας το πρόσωπό του προς τον έκπληκτον καθηγητήν, του είπε: «Πώς μπορείτε και ανέχεσθε τούτην την φασαρία; Σας

παρακαλώ να εξέλθετε της αιθούσης. Θα πάρω την θέσιν σας! Μπορείτε να φύγετε αύριο. Σας απολύω».

Ω, έγγραψε η Ζωρζ συμπληρωματικά, *τι απαίσια παιδιά! Ο νέος καθηγητής έχασε την θέσιν του, και τώρα πώς θα θρέψει την ανάπηρη μητέρα του; Όταν ο σεβασμός έναντι των καθηγητών δεν υπάρχει, μύρια κακά έπονται.*

Καθαρόγραψε το κείμενο, και την άλλη μέρα πήγε σχολείο με μια σιγουριά που ακτινοβολούσε. Η Αθηνά τής είπε:

— Τι σου συμβαίνει, κέρδισες το λαχείο;

Όλα έγιναν όπως τα είχε προβλέψει η Ζωρζ. Την πρώτη ώρα των νέων ελληνικών οι μαθήτριάς παρέδωσαν τις εκθέσεις τους. Στη δεύτερη ώρα, η δεσποινίς Κλάρα είχε κιάλας ρίξει μια γρήγορη ματιά στα κείμενα των κοριτσιών. Τη Ζωρζ τη σήκωσε πρώτη να διαβάσει την έκθεσή της, να την ακούσουν όλες. Με περηφάνια, τρακ και δυνατή φωνή, η Ζωρζ τη διάβασε. Χρωμάτιζε τις φράσεις και τα νοήματα σαν ηθοποιός. Δε βιαζόταν. Σήμερα ήταν η μέρα της. Όταν τελείωσε, η δεσποινίς Κλάρα τής είπε:

— Για την πρόοδό σου λίαν καλώς. Να προσέχεις τις εκφράσεις σου. Είναι φορές που σκέφτεσαι γαλλικά, προφανώς λόγω της μητέρας σου... Και μια ακόμη παρατήρηση: πολλά τα ήτο... Και το ήταν καλό είναι στην καθομιλουμένη.

Η Ζωρζ κάθισε στη θέση της. Ένωθε ανάλαφρη. Την ώρα που η Αθηνούλα διάβαζε τη δική της έκθεση, η Άλκη έσκυψε και της ψιθύρισε:

— Αλήθεια, τι κάνει ο φίλος σου ο Αλφόνσος;

Συμφορά, η Άλκη είχε διαβάσει το μυθιστόρημα του Αλφόνσου Ντοντέ! Η χαρά σκόρπισε, και η Ζωρζ χώθηκε μέσα σε μια μαύρη τρύπα δίχως φως. Τα δάκρυα ξεχύθηκαν από τα μάτια της ασυγκράτητα, την έπνιξαν οι λυγμοί. Το σώμα της τρανταζόταν. Η Άλκη θορυβήθηκε, έκανε να την αγκαλιάσει, όμως η Ζωρζ τής ξέφυγε. Η δεσποινίς Κλάρα κατέβηκε από την έδρα, ακούμπησε το χέρι της πάνω στο σκυμμένο κεφάλι:

— Μα τι τρέχει; Γιατί κλαις;

Η δύστυχη, δεν καταλάβαινε.

Η Άλκη πήγε να τη δικαιολογήσει:

— Έτσι να κλαίει από την πολλή χαρά.

Τα λόγια της ήταν η χαριστική βολή. Χωρίς να ζητήσει την άδεια, η Ζωρζ βγήκε τρέχοντας από την τάξη. Τρέχοντας κατέβηκε τις σκάλες και χώθηκε στο υπόγειο, στην τραπεζαρία. Δεν την ένοιαζαν οι κατσαρίδες ούτε οι μυρουδιές που έβγαιναν από την κουζίνα και τους καμπινέδες. Κούρνιασε σε μια γωνιά και συνέχισε να κλαίει. Τώρα ήταν στ' αληθινά χαμένη. Είχε ντροπιαστεί. Θα την έδειχναν με το δάχτυλο και θα ψιθύριζαν: «Να η κλέφτρα». Η Αθηνά, η Αννούλα δε θα την ήθελαν πια για φίλη, και η αγαπημένη Α.Κ. θα την ξεγράφε για πάντα από την καρδιά της. Η σκέψη αυτή την έκαιγε σαν πυρωμένο σίδερο. Μόνο ο θάνατος μπορούσε να τη λυτρώσει.

Η Άλκη πήρε την άδεια να βγει, να ψάξει να βρει τη Ζωρζ.

Σκέφτηκε την τραπεζαρία. Τέτοια ώρα δεν είχε ψυχή. Κατέβηκε τρέχοντας τις σκάλες κι αμέσως είδε τη φίλη της στην άκρη της σάλας. Πήγε κοντά της, άνοιξε τα χέρια και την αγκάλιασε:

— Γιωργάκη μου, καλέ μου Γιωργάκη! Συγχώρεσέ με, συγχώρεσέ με, είμαι μια άθλια, ανάξια φίλη, συγχώρα με, και μην κλαις άλλο!

Η Ζωρζ ξαφνιαστήκε. Η Άλκη της ζητούσε συγγνώμη; Έπαψε να κλαίει, και μέσα από τα θολωμένα της μάτια κοίταξε τη φίλη της.

— Δηλαδή, δε θα το πεις στις άλλες;

— Τρελάθηκες που θα το πω;

— Και με συγχωρείς;

— Εσύ να με συγχωρέσεις που σε πείραξα. Εσύ δε μου έκανες τίποτε.

— Δηλαδή... θα ξανάρθω στο σχολείο, θα είμαστε πάλι μαζί;

— Μήπως ξέχασες, Γιωργάκη μου, πως είμαστε ενωμένες για πάντα;

Στο σπίτι της Άλκης

Είναι ευτυχισμένη. Το σπίτι, ο Άγιος Παντελεήμων, η πόλη δε χωράνε την ευτυχία της. Τόσα θαύματα μέσα στο πρώτο τρίμηνο! Δεν πρόλαβε να πατήσει το πόδι της στη Σχολή Θηλέων, κι όλα αναποδογυρίστηκαν. Έγινε το μαύρο άσπρο, και το γκρι κόκκινο, ροζ, χρώμα φανταχτερό. Θεέ μου, προσευχόταν, κάνε τούτη η χαρά να μη σβήσει ποτέ! Θέλω να τη νιώθω κάθε στιγμή της ζωής μου, ώσπου να γεράσω, ώσπου να πεθάνω. Προσπαθούσε να εξηγήσει στην αδερφή της, στην αγαπημένη της αδερφούλα, τα συναισθήματα που την πλημμύριζαν. Η Ρενέ συχνά την πείραζε, κορόιδευε τους ενθουσιασμούς της.

— Περίμενε και θα δεις πόσα απίδια βάζει ο σάκος... Η κυρία Ερασμία θα σας ζουπήξει σαν ελιές και θα σας βγάλει το λάδι...

— Μα τι σχέση έχει η κυρία Ερασμία μ' αυτά που σου λέω; Μιλώ για την τάξη μου, για τη δεσποινίδα Κλάρα, για τις συμμαθήτριάς μου, τον κύριο Παπαδόπουλο των μαθηματικών... Μπήκα στον παραδείσο!

Η Ρενέ αντιστεκόταν στο όραμα της Εδέμ.

— Μα πώς μπορεί ο Θεός του παραδείσου να είναι ο ίδιος ο διάβολος;

— Αχ, παράτα την κυρία Ερασμία κι άκου τι σου λέω! Γνώρισα φίλες, αληθινές φίλες! Για ποια να σου πρωτομιλήσω, για την Άλκη; Ή για την Αθηνά και την Αννούλα; Εγώ ήμουν ένας ντ' Αρταγιάν μόνος κι έρημος, σε ξένον τόπο, και ξαφνικά ξεφύτρωσαν, ως εκ θαύματος, οι τρεις σωματοφύλακές μου, ο Πόρθος, ο Άραμης και ο Άθως. Με περικύκλωσαν, μου 'δωσαν την καρδιά τους! Αύριο η μια θα ρουφήξει το αίμα της άλλης...

— Τρελάθηκες, Ζωρζ; Τι 'ναι τούτα τα παλαβά;

— Μη φοβάσαι για μένα. Πήρα κρυφά από το συρτάρι του

μπαμπά ένα ξυραφάκι. Αύριο θα κόψουμε λίγο το χοντρό μας δάχτυλο, και η καθεμιά θα πει μια σταγόνα, όχι από το δικό της αίμα φυσικά, αλλά από των άλλων. Θα γίνουμε αδελφοποιτές, κατάλαβες;

— Όπου ακούς πολλά κεράσια κράτα μικρό καλάθι! Εσύ βιάστηκες να πάρεις την καλαθούνα που ρίχνουμε τ' άπλυτα.

Ζήλευε η Ρενέ; Γιατί να της ξεφεύγουν τέτοιες πικρές κουβέντες; Ευτυχώς που η Ζωρζ δεν τις άκουγε. Άκουγε μόνο τα όσα έλεγε εκείνη. Όσα της υπαγόρευε η καρδιά της, που ξεχείλιζε.

Η Ζωρζ είχε στρωθεί στο διάβασμα. Συντακτικό, αρχαία, λατινικά: εννιά. Στην έκθεση πάντα μέτριος ο βαθμός της, επτά. Μετά το λίκν καλώς που πήρε για τη μετάφραση του «Μικρούλη», πάλι στο επτά. Όμως, το 'χε βάλει πείσμα να καλυτερέψει το βαθμό της με τις δικές της δυνάμεις. Το πολύ να τη βοηθούσε, λίγο, πολύ λίγο, η Ρενέ. Και στα μαθηματικά δεν τα κατάφερε καλά. Ίσα ίσα τη βάση έπαιρνε, κι αυτήν λίκν επιεικώς. Όλο παρατηρήσεις τής έκανε ο Παπαδόπουλος, ο γλυκούλης κύριος Παπαδόπουλος! «Αχ, Σαριβαξεβάνη, πού τρέχει το μυαλό σου; Η τετραγωνική ρίζα του 841 είναι 29, γιατί το στρογγύλεψες και το έκανες 30;» Οι αριθμοί περδεύονταν μέσα στο κεφάλι της. Να μπορούσε να τους βάλει σε μια τάξη... Η Τίλδα και η Λένα τής είχαν πει πως θα τη βοηθούσαν. Και οι δυο ήταν τα μαθηματικά μυαλά της Α' Γυμνασίου. Μα κι αυτό, να 'σαι σκράπα στα μαθηματικά και να θέλουν να σε βοηθήσουν οι φίλες σου, δεν είναι μια σκέτη ευτυχία; Κι εκείνη, πάλι, βοηθούσε την Αννούλα στα γαλλικά.

— Πού πας; τη ρώτησε η μαμά της όταν την είδε, τέσσερις το απόγεμα, με την τσάντα στο χέρι.

— Η Αννούλα με παρακάλεσε το πρωί να πάω σπίτι της να μελετήσουμε μαζί.

Η μαμά χαιρόταν τις φιλίες της κόρης της.

— Να γυρίσεις πριν νυχτώσει και να πεις πολλούς χαιρετισμούς στη μητέρα της. Θα χαρώ πολύ να τη γνωρίσω μια μέρα.

Μέσα του Δεκέμβρη, και κάνει κρύο.

Η Ζωρζ τρέχει στο δρόμο για να μην αργήσει.

Το σπίτι των Αξελών είναι ένα διώροφο αρχοντικό, μ' έναν κήπο στην πίσω μεριά. Την άνοιξη αυτός ο κήπος γεμίζει τριαντάφυλλα, πολύχρωμα λουλούδια, ανθίζει η λεμονιά, ανθίζουν οι δυο πορτοκαλιές και σε ζαλίζουν οι μυρουδιές. Έχει και μπαμπού πολυθρόνες, για να κάθονται τα κορίτσια, όταν ο καιρός είναι καλός.

Τα έπιπλα είναι παλιά κι επιβλητικά, όλο σκαλίσματα, το πιάνο μαύρο με μπρούντζινους κηροστάτες, κι έχει μια ξύλινη, μελιά, στριφογυριστή σκάλα που ανεβάζει στο πάνω πάτωμα, στις κρεβατοκάμαρες και στα λουτρά. Όλοι οι τοίχοι είναι σκεπασμένοι με πίνακες του πατέρα της Αννούλας. Πορτρέτα, θάλασσες με βαπόρια, αγλάδια και μήλα μέσα σε φρουτιέρες κι έναν τεράστιο αράπη από τη μέση και απάνω γυμνό, μ' ένα τουρμπάνι στο κεφάλι. Σπουδαίος ζωγράφος ο Μιχαήλ Αξελός. Η Ζωρζ, κάθε φορά που βρίσκεται σ' αυτό το σπίτι, κυριολεκτικά χαζεύει. Δε ζηλεύει. Είναι περήφανη για τη φίλη της που ζει μέσα σε τόσα πλούτη, μέσα σε τόσες ομορφιές. Έχουν και μια υπηρέτρια, την Πιλίτσα, που φοράει κολλαριστή άσπρη ποδιά και σερβίρει στα κορίτσια καυτό κακάο ή κρύες πορτοκαλάδες, ανάλογα με τον καιρό.

Οι δυο φίλες, η Άλκη και η Ζωρζ, τα περνούν θαύμα στο σπίτι της Αννούλας. Μελετούν λίγο, συζητούν πολύ. Και τι δε λένε! — η Ζωρζ μιλάει το πιο πολύ. Όμως, ο τρίτος σωματοφύλακας στεναχωριέται αφάνταστα στην πλατεία Κολιάτσου. Εκεί μένει η Αθηνά. Η μάνα της δεν την αφήνει να πάει μόνη της στο σπίτι της Αννούλας. Η Μαρία, η υπηρέτριά τους, δεν αδειάζει από τις πολλές δουλειές να την πηγαινοφέρει, και η Αθηνά, ολομόναχη, κοιτάει μέσα από το παράθυρο τ' αυτοκίνητα που περνάν, και θολώνουν τα μάτια της από τα δάκρυα. Η Άλκη, πάλι, που κάθεται στην πλατεία Αγάμων, Λενκωσίας 14, μπορεί όποτε θέλει να πηγαίνει, έστω κι απρόσκλητη. Ο πατέρας της είναι αυστηρών αρχών, όμως επιτρέπει στην κόρη του να πηγαίνει, ασυνόδευτη, στο σπίτι της φίλης της. Ξέρει τους γονείς και τους εκτιμάει. Άλλωστε, η απόσταση που χωρίζει τα δυο σπίτια είναι πέντε λεπτά με τα πόδια, δύο λεπτά αν τα πόδια τρέχουν.

Η Ζωρζ λαχανιασμένη χτυπάει το κουδούνι. Έχει τόσα να πει στην Αννούλα!

Της άνοιξε η Πιπίτσα, που, μόλις την είδε, της έκανε ξουτ ξουτ με τα χέρια, λες κι ήταν η Ζωρζ σκύλος ή γάτα κι ήθελε να τη διώξει.

— Καλή μου, φεύγα, φεύγα μακριά! Μην ανεβείς. Η Αννού-
λα έχει μαγουλάδες, και οι μαγουλάδες κολλάνε.

Σκιαχτηκε το κορίτσι. Μαγουλάδες; Τι να είναι τούτες οι μα-
γουλάδες που θα την εμποδίζουν να δει τη φίλη της; Το πρωί στο
σχολείο δεν είχε μαγουλάδες. Ψέλλισε:

— Μα το πρωί...

— Γύρισε άρρωστη από το σχολείο. Φεύγα σου λέω!

Η Πιπίτσα δε σήκωνε διαπραγματεύσεις. Η πόρτα έκλεισε,
κι ο ντ' Αρτανιάν έμεινε απ' έξω. Κάθισε στο σκαλοπάτι κατα-
κεραυνωμένη κι αναποφάσιστη. Να γυρίσει σπίτι ή να τολμήσει
να χτυπήσει την πόρτα της Άλκης; Δεν έχει πάει ποτέ στο σπίτι
της. Ο μπαμπάς της είναι πολύ, μα πάρα πολύ αυστηρός. Μωρέ,
θα πάει, κι ας γίνει σεισμός!

Η πολυκατοικία της Λευκωσίας 14 είναι κατάσταση κι έχει
τουλάχιστον τέσσερα πατώματα. Ο θυρωρός σηκώνει το κεφάλι
από την εφημερίδα και της λέει πως οι Ζέη μένουν στον πρώτο
όροφο. Κόπηκαν τα γόνατα της Ζωρζ. Ανεβαίνει τα σκαλοπάτια.
Ποιος θα της ανοίξει; Ο αυστηρός μπαμπάς; «Τι γυρεύεις εδώ;»
θα τη μαλώσει. Κι αν τη διώξει, ξουτ ξουτ, όπως την έδιωξε η Πι-
πίτσα; Χτυπάει δειλά το μπρούντζινο χερούλι, κι αμέσως ανοίγει
η πόρτα και της φανερώνεται μια ψηλή, μια ξανθιά, μια όμορφη
κοπέλα. Δεν προλαβαίνει να της πει τι θέλει, κι εκείνη της λέει:

— Βάζω στοίχημα πως είσαι ο Γιωργάκης!

Η Ζωρζ τα χάνει.

— Έλα, έλα μέσα, η φίλη σου είναι στην κάμαρά της και κα-
μώνεται πως μελετάει. Η Αννούλα έχει μαγουλάδες. Έλα...

Η κάμαρη της Άλκης είναι βουτηγμένη στα λουλούδια. Οι
κουρτίνες είναι εμπορμέ λουλουδάτες, λουλουδάτα τα σκεπά-
σματα των ντιβανιών, κι έχει ένα βάζο πάνω στον κομό, γεμάτο
λουλούδια.

— Τι χαρά! της λέει η Άλκη. Κάθισε! Κάθισε! Έλα να προλάβουμε να τα πούμε πριν έρθει η Πεντάμορφη. Τηλεφώνησα στη Λένα. Η αφιλότιμη, έκανε μια ώρα να 'ρθει στο τηλέφωνο, κι ο κυρ Αντρέας, ο Έβγας μας, είχε κόσμο που περίμενε ουρά, και νευρίασε! Αυτό το κορίτσι βαριέται να πάρει τα πόδια του. Άς είναι... Στάσου πρώτα να φάμε κανένα γλυκό. Ζιζή, φώναξε, ραβανί!

— Ζιζή; Ποια είναι η Ζιζή;

— Η μαμά μου.

— Δηλαδή... αυτή η κοπέλα που μου άνοιξε την πόρτα; Γελάει το Κούλι, και φέγγει το προσωπάκι της.

— Είναι είκοσι χρόνια πιο μεγάλη από μένα. Θα 'ναι δε θα 'ναι τριάντα τεσσάρων χρόνων.

Η Ζωρζ πάλι τα χάνει:

— Η δική μου η μαμά είναι πολύ μεγάλη κι έχει άσπρα μαλλιά.

— Μου το ξανάπες. Όμως, εσύ έχεις μια αδερφή δώδεκα χρόνια μεγαλύτερή σου, αυτό πού το βάζεις;

— Και γιατί τη φωνάζεις Ζιζή;

— Από τα αρχικά του πατέρα μου της έχει μείνει. Ζήνων Ζέης, ίσον Ζιζή.

— Είναι εδώ ο μπαμπάς σου;

— Όχι, ευτυχώς. Έχει έκτακτο συμβούλιο. Μπορούμε να κάνουμε ό,τι θέλουμε. Αχ, η καημένη η Αννούλα! Μαγουλάδες! Θα πρηστούν τα μάγουλά της, θα είναι σαν κουνέλι και θα την ταΐζουν με το κουταλάκι...

— Κι εσύ πού τις ξέρεις τις μαγουλάδες;

— Αν τις ξέρω; Πέρσι τέτοια εποχή κόλλησα μαγουλάδες κι ύστερα τις κόλλησα στη Λενιώ. Ήμασταν κι οι δυο κρεβατωμένες και μπορούσαμε να μιλάμε και να λέμε όσα δεν είπαμε όλη μας τη ζωή. Τα περάσαμε φίνα, ξάπλα και περιποίηση... Ενώ σκέψου την καημένη την Αννούλα...

— Θα της πηγαίνω βιβλία να διαβάσει...

— Θα σου πω κάτι που δεν το ξέρουν όλοι. Σαν μυστικό. Η Αννούλα είχε άλλες δυο αδερφές, λίγο πιο μεγάλες απ' αυτήν.

Λοιπόν, πέθαναν και οι δυο από μιαν άλλη κολλητική αρρώστια, την οστρακιά. Καταλαβαίνεις, οι δικοί της την έχουν μεγαλώσει στα πούπουλα. Ζουν με το φόβο.

— Δηλαδή, τι θες να πεις; Μπορεί η Αννούλα να πεθάνει;

— Όχι, βρε χαζή! Τις μαγουλάδες όλοι τις περνάνε. Άσε τώρα τις μαγουλάδες, να σου πω για τη Λένα. Είχε πάει η Υπαπαντή στο σπίτι της να της δώσει τα μαθήματα που έχασε τόσες μέρες που έλειπε με τη γρίπη. Η Υπαπαντή τής τα είπε όλα με το νι και με το σίγμα. Η κυρία Ερασμία έγινε μπαρούτι, γιατί μας έβαλε Βάρναλη η δεσποινίς Κλάρα. Λέει πως αυτός ο ποιητής δεν είναι κατάλληλος για μας. Άκου σαχλαμάρες! Να δούμε τι θα μας πει αύριο η δεσποινίς Κλάρα. Τέρμα ο Βάρναλης;

Μπαίνει μέσα στην κάμαρα η όμορφη μαμά. Κρατάει ένα δίσκο με βυσσινάδες και ραβανί.

— Εγώ, λέει, θα πεταχτώ στην κυρία Αξελού, να δω πώς είναι η Αννούλα. Εσείς κουβεντιάστε με την ψυχή σας. Γεια!

— Κι αν κολλήσει μαγουλάδες; ρωτάει η Ζωρζ.

— Ου... Ου... τώρα; Τις κόλλησε όταν ήταν κι αυτή δεκατριών χρόνων.

— Λοιπόν, ο Βάρναλης;

— Τι λοιπόν; Θα πρέπει να τον διαβάσουμε μόνες μας. Ο μπαμπάς έχει στη βιβλιοθήκη του τα ποιήματά του, και να δούμε γιατί απαγορεύεται... Φάει πρώτα το ραβανί σου.

Χτυπάει απανωτά το χερούλι της πόρτας.

— Η Λενιώ!

Η Άλκη πήγε ν' ανοίξει και γύρισε με την αδερφή της. Η Ζωρζ την ήξερε από το σχολείο, όμως ποτέ δεν έτυχε να μιλήσουν. Ένα χρόνο μεγαλύτερή τους, πηγαίνει στη Β' Γυμνασίου. Είναι πολύ όμορφη. Η πιο όμορφη της Σχολής Θηλέων. Όλα πάνω της είναι ωραία: τα καστανόξανθα μαλλιά της, τα πράσινα μάτια της, το γραμμένο φρύδι της και το σταρένιο δέρμα της. Αδύνατη, ψηλή, αεράτη...

— Καλώς τη Ζωρζ, λέει μπαίνοντας. Η φωνή της μοιάζει κοροϊδευτική. Πώς από δω;

Η Ζωρζ θέλει να δικαιολογήσει την παρουσία της, την προλαβαίνει η Άλκη:

— Οι μαγουλάδες γαρ! Η μαμά πήγε στην κυρία Αξελού. Έχει ραβανί στην κουζίνα.

— Δεν έχω όρεξη για ραβανί. Πρέπει να διαβάσω. Ξεκουμπείτε από το γραφείο μου!

— Είναι και γραφείο μου! της απαντάει η Άλκη.

— Δικό μου είναι, και μη μου κάνεις τη σπουδαία μπροστά στη φίλη σου. Άντε, ουστ από δω, να μη σου ξεριζώσω τα μαλλιά!

— Για κάνε πως μ' αγγίζεις. Ζηλιάρα, ε ζηλιάρα...

Η Ζωρζ παρακαλάει:

— Πάμε, Άλκη, στην τραπεζαρία, άφησε την αδερφή σου να μελετήσει...

— Δεν είμαστε καλά! Ήρθαν τα άγρια να διώξουν τα ήμερα! Εμείς ήμασταν καθισμένες εδώ. Εκείνη ουστ λοιπόν!

Πότε πρόλαβαν οι αδερφές κι έγιναν ένα κουβάρι... Στριγγλίζαν, κλοτσούσαν, τραβούσαν η μια τα μαλλιά της άλλης! Τα μάγουλα της Άλκης είχαν γρατσουνιστεί από τα νύχια της Λενιώ. Η Ζωρζ, βουβή μάρτυρας, κοιτούσε την πάλη. Κι εκείνη τσακωνόταν με τη Ρενέ, όχι όμως κι έτσι. Μπουνιές, νυχιές, μαλλιοτραβήγματα! Η Λενιώ, που βρέθηκε για μια στιγμή από κάτω, φώναξε και παράτησε τη Λενιώ.

— Τώρα θα δεις, θα σε περιλούσω με βυssινάδα να συνέλθεις!

Ένα κλειδί γύρισε στην εξώπορτα.

Σ' ένα δευτερόλεπτο όλα έχουν μπει στη θέση τους. Η Λενιώ βρίσκεται καθισμένη στο γραφείο της μ' ένα βιβλίο ανοιχτό μπροστά της, η Άλκη αρπάζει το δίσκο να τον πάει στην κουζίνα. Ούτε γάτα ούτε ζημιά.

Μπήκε στο δωμάτιο ο Ζήνων Ζέης. Ο μπαμπάς... Δεν ήταν ψηλός, δεν ήταν όμορφος, είχε ύφος αυστηρό και γατίσια πράσινα μάτια. Βλέποντας τη Ζωρζ στριμωγμένη σε μια γωνιά, ρωτάει:

— Μπα... Η δεσποινίς;

Ευτυχώς, εκείνη τη στιγμή γύρισε η Άλκη κι εξήγησε στον μπαμπά:

— Η Αννούλα έχει μαγουλάδες, η Ζωρζ ήρθε εδώ για να μην κολλήσει και η μαμά πήγε στην κυρία Αξελού. Έφτιαξε ραβανί, θες ένα κομμάτι, μπαμπά; Εμείς θα μελετήσουμε στην τραπεζαρία, θες ραβανί, μπαμπά;

Ο μπαμπάς, που δεν πολυκαταλάβαινε τι σχέση έχει το ραβανί, οι μαγουλάδες και το ξένο κορίτσι, κοίταξε περίεργα την κόρη του:

— Και οι γρατσουνιές στο πρόσωπό σου;

— Αχ, μπαμπά, έχεις δίκιο, δε θα ξαναπιάσω την Κλοκλό στα χέρια μου, με γρατσούνισε και...

Ο μπαμπάς θορυβήθηκε:

— Έλα μαζί μου στο μπάνιο! Πρέπει να σου απολυμάνω το πρόσωπο και να σου βάλω ιώδιο! Τα νύχια της γάτας είναι μολυσμένα. Έλα, τι στέκεσαι;

Μόλις βγαίνουν από το δωμάτιο, η Λενιώ σηκώνεται, πλησιάζει τη Ζωρζ και της δίνει το χέρι:

— Χαίρομαι που ήρθες. Να 'ξερες πόσο ζηλεύω τα μαλλιά σου, από την πρώτη στιγμή που σε είδα στο σχολείο, είπα: «Αχ, έτσι τα θέλω κι εγώ!». Ο μπαμπάς ούτε ν' ακούσει δε θέλει. Αν θες, μπορούμε να είμαστε πότε πότε φίλες...

— Γιατί πότε πότε;

— Γιατί εσύ είσαι η καθημερινή της Άλκης. Εγώ δε μοιράζομαι τις φίλες μου. Η Άλκη πάει κάθε Τετάρτη στη γυμναστική, για την πλάτη της, που καμπουριάζει, να... ξέρεις, κοιμάται πάνω σε σανίδα. Αν θες να 'ρχεσαι εκείνην την ώρα, θα σε περιμένω και θα τα λέμε. Θα σου κάνω όλα τα χατίρια και θα σου χαρίσω πράματά μου...

Μήπως η Λενιώ κορόιδευε τη Ζωρζ; Τι φιλία ήταν αυτή που της πρότεινε; Να 'ναι φίλες μια ώρα τη βδομάδα, κάθε Τετάρτη τέσσερις με πέντε; Και για ποιο λόγο οι δυο αδερφές τσακώθηκαν τόσο άγρια; Περίεργη οικογένεια: η μαμά κοπέλα, μια όμορφη κοπέλα, ο μπαμπάς έχει ένα βλέμμα παγωμένο, λες κι είναι κακός, η Λενιώ βγάζει νύχια και γρατσουνάει, δαγκώνει.

Θα πρέπει να μιλήσει στην Άλκη. Οι μαγουλάδες τής έκλεισαν την πόρτα της Αννούλας, κι εδώ η πόρτα άνοιξε αμέσως, κι η Ζωρζ έπεσε στο σπίτι των Ζέη και τώρα δεν ξέρει, να φύγει, να μείνει ή να μην ξαναπατήσει το πόδι της; Ούτε που πρόλαβε να δοκιμάσει το ραβανί, κι ας τρελαίνεται για ραβανί...

Για να καθησυχάσει τη Λενιώ, της υποσχέθηκε:

— Να γίνουμε φίλες, μια φορά τη βδομάδα, όμως δε θέλω να βλέπομαστε κρυφά από την Άλκη...

— Κρυφά; Και γιατί κρυφά; Αντίθετα, θα της το πούμε και θα της το παραπούμε, να σκάσει από το κακό της!

— Και γιατί θα σκάσει από το κακό της;

— Γιατί είναι ζηλιάρα. Ζηλεύει γιατί εγώ είμαι η ωραία κι εκείνη το κατσιασμένο γατί.

Η Ζωρζ θέλησε να υπερασπιστεί την καλύτερή της φίλη:

— Ε, όχι και κατσιασμένο γατί!

Η Λενιώ την κατακεραύνωσε με το πράσινο γατίσιο μάτι της, ίδιο με του μπαμπά της.

— Ε, όχι, είπαμε να γίνουμε φίλες, όχι όμως και να υπερασπίζεσαι την Άλκη...

Ώρα να πηγαίνω σπίτι μου, σκέφτηκε η Ζωρζ. Είπε η μαμά να γυρίσω πριν νυχτώσει.

Είχε νυχτώσει...